

Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV • LESY Slovenskej republiky, štátny podnik

2017

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

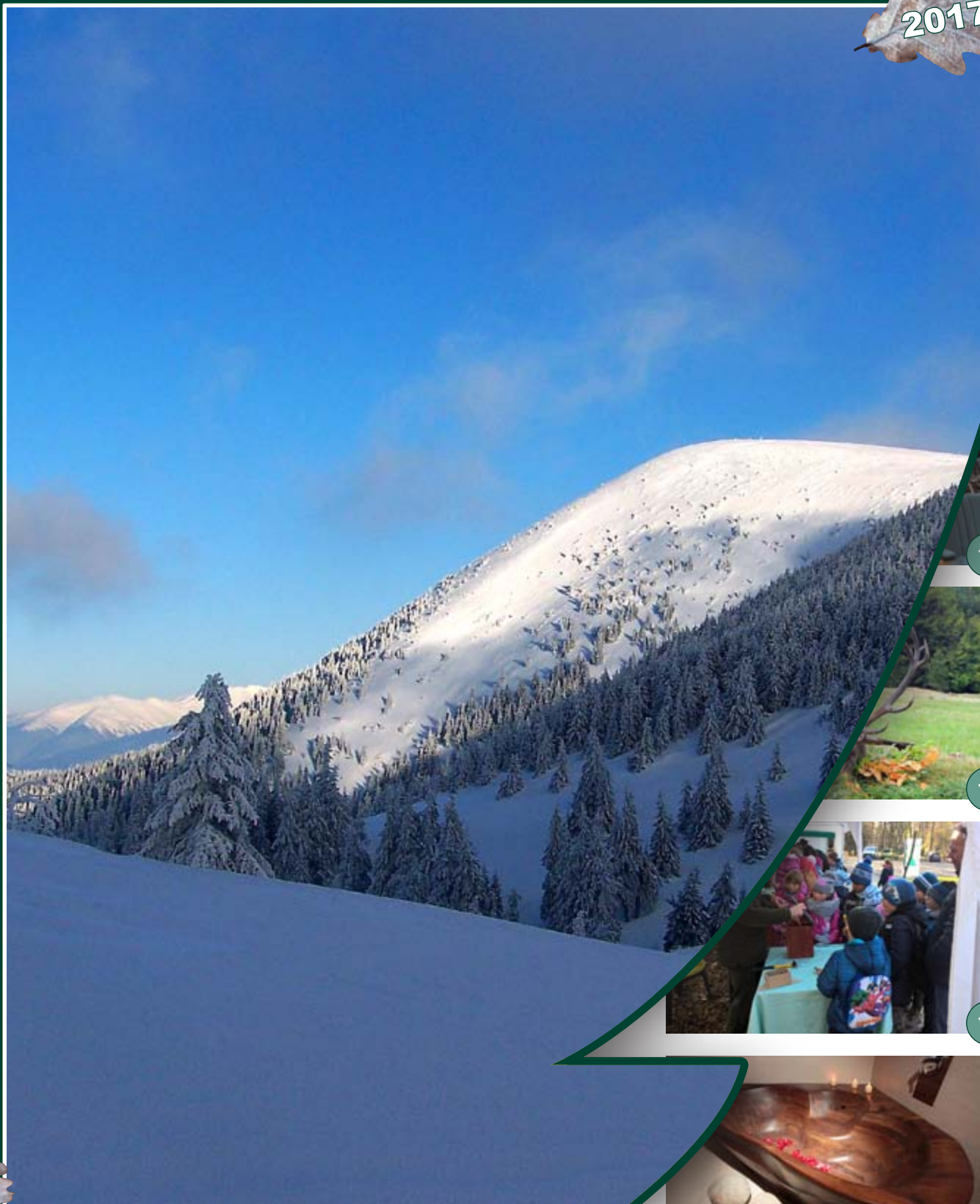
VIII.

IX.

X.

XI.

XII.

10

12

18

24

Ludia pre lesy, lesy pre ľudí

- 3 Editorial
- Anketa
- 4 Netreba ísť hlavou proti múru, ale očami nájsť dvere
- 5 Personálne zmeny
- 6 Lesy a životné prostredie
- 7 Prvá pomoc nie je iba fráza
- 8 V Trenčíne myslia na budúcnosť, založili semenný sad oskoruší
- 9 Čaj, sladký džem či zázračný elixír?
- 10 Najväčšie európske stretnutie lesníckych a drevárskych študentov po prvýkrát na Slovensku
- 12 Jeleň – kráľ našich lesov
- 13 V Topoľčiankach sa prepisovala história
- 14 Za desaťročie rozmiestnil a udržiava viac ako tristo vtáčích búdok
- 15 V skratke
- 16 Nedožití deväťdesiatiny významných lesníkov
- 17 Ekonomickú aj ekologickú hodnotu každého stromu posudzujú LESY ČR na štyroch skúšobných plochách
- 18 Štebot okolo vtáčích búdok
- Projekt pomáhame vtáctvu našich lesov - novinky
- Lesná pedagogika nepozná hranice ani nočný pokoj
- 19 Znovuzrodenie lesných studničiek v Topoľčiankach
- 20 Stručná história dejín Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov Žarnovica a jeho presťahovania do Zvolena
- 21 „Musím si nájsť priateľov a spoznať veľa vecí.“
- 22 Les na plátne i na dreve
- 23 Slamené ozdoby – symbol prosperity aj pamiatka na betlehem
- 24 Voda je živel emócií
- 25 Doprava dreva lesnými železnicami
- 26 Uveríte?
- Receptár
- 27 Spoločenská rubrika
- Kalendár
- Erby s nádychom lesa
- 28 Na drevených strunách

8

10

12

18

24

Vianoce na horách v rozprávko zasneženej chalúpke s praskajúcim krbom v kruhu celej rodiny, s detským smiechom, skákajúcim psom, a to všetko s vôňou variacej sa vianočnej kapustnice, ktorej chuť nám celý rok chýbala...

Milujem Vianoce. Od svojho detstva. Každý rok ich mám rada stále viac a viac, a to už som sama mamou. Milióny ľudí na celom svete veria, že Vianoce sú oslavou narodenia a symbolom nových začiatkov. Veľká udalosť, keď sa na pár dní v roku na chvíľu zastaví čas. Nezameniteľné okamihy, ktoré prinúti drvivú väčšinu z nás na chvíľu zastať a zamyslieť sa. Nad radosťou v očiach svojich detí pri ich prvých malých úspechoch, nad láskou, ktorú nachádzame na tých najneočakávanejších miestach, pri svojich zdolaných výzvach v pracovnom živote či zvitani sa po dlhom čase so svojou rodinou.

Vianoce sú sviatkami detí a rodiny. Sú časom na premýšľanie, bilancovanie celého roka so svojimi úspechmi. Sú o zabudnutí všetkých problémov, ktoré prikryje Perinababka svojou bielou perinou, o úsmevoch, bozkoch a objatiach v kruhu celej rodiny. O hrubých ponožkách a obľúbenom vyťahanom svetri. O domácom vianočnom punči, domácich medovníkoch, či vanilkových rožtekoch. O čarovnej atmosfére, ktorá sa nedá ničím nahradiť ani umelo vytvoriť šibnutím čarovného prútika. Sú o nostalgii pri spomienke na uplynulý rok, radostnom smiechu detí, slzách šťastia v očiach, o emóciách pod sviežou, voňavou vianočnou jedličkou, pod ktorou si želáme LÁSKU a veríme v to najobvyčajnejšie – v ľudské dobro.

Šťastné a požehnané Vianočné sviatky Vám želim z celého srdca ☺

Anketa

S nadchádzajúcimi Vianocami sa dostávajú do centra pozornosti vianočné stromčeky. Myslíte si, že slovenskí pestovatelia vianočných stromčekov majú šancu spieť v konkurencii severských producentov?

Ján Kavický Vedúci strediska ŠS Šajdíkové Humence

Na Školkarskom stredisku Šajdíkové Humence pestujeme vianočné stromčeky smrek pichľavý, smrek omorikový a smrek obyčajný. Pestovala sa i borovica čierna, o ktorú bol a je záujem, ale bohužiaľ je každoročne napádaná sypankou, i keď je pravidelne ošetrovaná fungicídnymi prípravkami. Potom je nepredajná kvôli opadu dvojročných a starších ihlič. Záujem o vianočné stromčeky je. Veľa ľudí chce mať vianočný stromček zo Slovenska, ale kvôli reklamám v televízii sa pýtajú hlavne na jedličky. U nás je tá výhoda, že pestujeme stromčeky priamo na stredisku a ľudia si môžu vybrať stromček i na plantáži, ktorý sa potom odreže a zabalí. Uspieť v konkurencii dovozu zo zahraničia je však čoraz ťažšie z dôvodu nízkych cien dovážaných vianočných stromčekov.

Jozef Gaduš pestovateľ Levoča

Pestovanie vianočných stromčekov neprináša veľké zisky. Veľmi záleží na kvalite sadeníc, a preto sme začali používať vlastné sadenice vypestované z osvedčených kultivarov. Využiť sa z toho však nedá. Táto práca je iba na prílepšenie a musí človeka baviť. Peniaze si však musíte zarábať iným spôsobom. Na plantáži už nezamestnávam nikoho a pomáha mi iba vlastná rodina. Dodávatelia napríklad z Dánska pestujú vianočné stromčeky vo veľkom. Rúbu 150.000

- 200.000 kusov, no aj oni pestujú stromčeky ako doplnkový sortiment a venujú sa napríklad pestovaniu a predaju okrasných drevín. Nie všetky dopestované stromčeky sú kvalitné. Je to približne iba polovica z celkového množstva.

Toto robia aj niektorí veľkopredajcovia. Režú stromčeky zaradom, krajšie kusy dávajú bokom a horšie kusy potom predávajú za „akciové“ ceny.

Rastislav Horička pestovateľ Zvolen

Je to možné. Klientela, ktoré ku mne chodí, sú stáli zákazníci, no záujem je väčší ako možnosti. Zákazníci oceňujú najmä čerstvosť a kvalitu. Štandardne sa dá predávať za ceny okolo 20-50 eur. Niektorí ľudia si myslia, že stačí zasadiť a nechať vyrásť, no nie je to pravda. Stromčeky sú strihané a pestované. Treba ich nechať rásť a tvarovať minimálne desať rokov. Posledné dva roky, čo sa týka počasia, neboli príliš priaznivé. Najmä jarné mrazy niektoré druhy stromčekov výrazne poškodili, a tak ich musíme nechať dorásť ešte dlhšie.

Štefan Kontšek pestovateľ Hriňová

Samozrejme, že je tu priestor aj pre domácich pestovateľov. Naša klientela oceňuje najmä to, že vie, čo kupuje, že stromček tu na nich čaká a bude čerstvý. Niektorí zákazníci chodia už v lete, stromček si vyberú, označia a prídu si preň týždeň alebo dva pred

Vianocami. Majú tak istotu, že ich stromček je čerstvo odpílený, voňavý a nie je chemicky ošetrovaný. Je to o kvalite a o používaní alebo nepoužívaní chémie. Paradox je to, že k mojím klientom patria aj dopravcovia, ktorí vozia z Dánska na Slovensko práve vianočné stromčeky. Aj to niečo hovorí o kvalite týchto stromčekov.

Katarína Chválková OZ Semenoles

Vianoce sa v dnešnej dobe stali záležitosťou komercie a rôznych trendov, ktorým podliehajú aj vianočné stromčeky. Kým kedysi bol okrasou Vianoc smrek, v lepšom prípade borovica alebo jedlička, dnes dominujú jedle kaukazské, dovezené zo škandinávskych krajín. Jednak sú to dreviny, ktoré sú už svojim vzhľadom priam predurčené na vianočné stromčeky, a jednak sa stali ľahko dostupné. Myslím si, že slovenskí pestovatelia v tomto smere majú ťažkú pozíciu, nakoľko jedľa kaukazská pre svoj rast potrebuje humidnú, prímorskú klímu s miernymi zimami. U nás sa jej až tak veľmi nedarí, nakoľko je citlivá na silné mrazy. Šesť rokov rastie super a siedma zima ju zničí. Taktiež naši pestovatelia nemôžu konkurovať objemom. Tým, že sa jej v prímorských oblastiach škandinávskych krajín darí, existujem tam už vyše storočná tradícia pestovania vianočných stromčekov aj na poľnohospodárskej pôde formou plantáží. Tomuto systému môžu naši producenti ťažko konkurovať.

Netreba ísť hlavou proti múru, ale očami nájsť dvere

Od začiatku novembra je novým obchodným riaditeľom podniku LESY SR Ing. Tomáš Klouček, PhD. Aké sú jeho prvé skúsenosti a zámery v obchode s drevom na najbližšie obdobie?

Pán riaditeľ, odkiaľ pochádzate a aká bola Vaša cesta k lesníckej profesii?

Pochádzam z východného Slovenska, konkrétne z obce Smolník, ktorá je obklopená lesmi a krásnou prírodou.

Cesta k lesníckej profesii nebola od začiatku priama, prírodu som mal rád od útleho veku a vzhľadom na miesto, kde som býval, bol pobyt a kontakt s lesmi normálnou záležitosťou.

Počas prázdnin, ešte ako žiak základnej školy, som často chodil cez kopec do Krásnohorského Podhradia na prázdniny k „ujovi“ Dušanovi, ktorý celý svoj aktívny život odpracoval v štátnom podniku Lesy SR ako lesník. Tu som pochopil a spoznal, aká rozmanitá, zodpovedná a na vedomosti náročná je činnosť lesníckej profesie. Boli to časy, keď lesníci a poľnohospodári vzájomne úzko spolupracovali a mali „stavovskú“ česť a hrdosť na svoju prácu.

Keď bolo treba sa rozhodnúť, kam na strednú školu, jednoznačne padla voľba na lesnícku školu, tá najbližšia bola v Prešove.

Týmto sa chcem zároveň aj poďakovať Dušanovi Gajdošovi za všetok čas, námahu a energiu, ktorú vlieval pri našich stretnutiach do toho, aby som čo najviac pochopil a vnímal zákonitosti lesníckej profesie a prírody. Tieto riadky si už neprečíta, ale mnoho jeho kolegov si na neho spomenie ...

Kam viedli Vaše kroky po ukončení vysokej školy?

Nebol som „klasický“ študent vysokej školy, ktorý má v programe prednášky a skúšky a „oddych“.

Na vysokej škole som začal študovať až po absolvovaní základnej vojenskej služby a odpracovaní roku v lesníckej prevádzke na pozícii lesníka. Prihlásil som sa na externú formu z rodinných dôvodov, takže počas celého štúdia som pracoval zároveň aj v prevádzke. Dôsledkom tohto som po ukončení štúdia mal jasno, ako ďalej... pribudol titul, no povinnosti neubudli ☺.

Čas priniesol zmenu zamestnania, počas ktorého ma zaujala možnosť doplniť si vzdelanie aj z odboru výskumu, ktorý považujem za významný a nenahraditeľný podporný prvok trvaloudržateľného lesného hospodárenia, súbežne so zamestnaním som dokončil

doktorandské štúdium z Pestovania lesa na ČZU Praha.

Vlastne ak to mám zhrnúť – moje kroky po ukončení školy, počas nej aj pred ňou boli vždy späť s lesom a prírodou.

Čo Vás po nástupe do funkcie na post obchodného riaditeľa LESOV SR, š. p., ako človeka s lesníckym vzdelaním v našom lesnom hospodárstve prekvapilo? Mohli by ste bližšie priblížiť, aké ciele chcete dosiahnuť?

Ako prvé asi treba povedať, že do funkcie obchodného riaditeľa LESOV SR som neprišiel z prostredia, ktoré je lesnému hospodárstvu vzdialené. Od ukončenia strednej školy som v tomto odbore nepretržite a prešiel som od „motyky“ až k radiacim procesom, plánovaniu a tvoreniu nových koncepcií a obchodu.

Lesné hospodárstvo vnímam ako jedno zo strategických odvetví národného hospodárstva Slovenskej republiky, ktoré zahŕňa širokú škálu výrobných procesov, úkonov a systému starostlivosti o les a živočíšstvo s cieľom zachovávať ich a čo najlepšie zveľadiť pre ďalšie generácie. Lesníci historicky až do súčasnosti dlhodobo vytvárali a vytvárajú priaznivé podmienky na zachovanie lesných ekosystémov v čo najpriaznivejšom stave s prihliadnutím na celospoločenské požiadavky plnenia aj mimoprodukčných funkcií lesa. Výsledkom tejto našej činnosti je stav, že aj v dnešných pretechnizovaných časoch nie je problém nájsť v prírode vzácne druhy rastlín a živočíchov.

Často hlavne vplyvom prírodných disturbanceí (vetrové, kôrovcové kalamity), spojených s legislatívnymi obštrukciami, ktoré naťahujú zbytočne čas a komplikujú prácu lesníkov, dochádza k masívnemu rozpadu lesných ekosystémov, no verejnosti to nie je prezentované v reálnom svetle, čo má za následok stav neinformovanosti.

No napriek týmto nevyvrátiteľným faktom ma prekvapuje postoj ľudí a „aktivistov“, ktorí dokážu často nepodloženými argumentmi ovplyvniť verejnú mienku natoľko, že z lesníkov sa stávajú „nepriatelia“ verejnosti... Myslím, že v prezentácii našej činnosti a „PR“ úplne zlyhávame a prekvapuje ma to, že tento stav trvá už niekoľko rokov. Ľudia vnímajú lesníkov len cez ťažbu drevenej hmoty, no nevidia a nevidia o výchove, pestovnej činnosti, ochrane lesa a plnení požiadaviek na mimoprodukčné funkcie lesa a starostlivosti o zver.

Aké máte očakávania a priority v rámci plánovania novej obchodnej politiky na zvýšenie transparentnosti a efektívnosti obchodovania s drevom po nástupe do funkcie obchodného riaditeľa?

Od svojho nástupu do funkcie obchodného riaditeľa intenzívne pracujem na novej koncepcii obchodnej politiky LESOV SR, š. p. Pripravujeme a nastavujeme vnútro podnikové procesy obchodu a kontroly vo vzťahu k našim významným obchodným partnerom, ktorí majú svoje spracovateľské kapacity na území SR a vytvárajú príležitosť na zamestnanie často v regiónoch s vysokou mierou nezamestnanosti .

Od novej obchodnej politiky očakávam jasnejšiu identifikáciu reálnych spracovateľov drevenej hmoty na území SR, lepšie speňaženie a sortimentáciu drevenej hmoty a efektívny systém kontroly pohybu drevenej hmoty vo výrobnom-spracovateľskom reťazci.

Zároveň od tohto systému očakávam aj nepretržitý monitoring a prieskum okolitého trhu v reálnom čase a skrátenie „reakčných“ dôb pri výkyvoch na trhu a aj vo vnútri podniku, čo bude mať za následok väčšiu pružnosť a rýchlejšie rozhodovanie na základe relevantných údajov z viacerých nezávislých a aj vnútro podnikových zdrojov.

Teší ma hlavne fakt, že túto činnosť pozitívne vníma aj vedenie LESOV SR, š. p., zastúpené generálnym riaditeľom Ing. Marianom Staníkom, ktorý vytvára priaznivé podmienky na zavedenie nových postupov.

Aké riešenie navrhujete v rámci zvýšenia transparentnosti a spravodlivosti

rozdelenia dreva medzi spracovateľské a obchodné spoločnosti?

Je ťažké definovať ukazovateľ „spravodlivosti“ tak, aby boli všetci naši obchodní partneri spokojní. Musím pripomenúť, že LESY SR, š. p., ktoré obhospodarujú cca 45% plochy lesov na Slovensku, nie sú kapacitne schopné pokryť v 100% výške potreby a spracovateľské kapacity jednotlivých odberateľov, a to je podstatná informácia.

LESY SR, š. p., v súčasnosti neustále analyzujú a monitorujú potreby spracovateľského reťazca na území SR. Následkom tejto činnosti a aj výsledkom rôznych prieskumov a obchodných informácií z minulosti pripravujeme prerozdelenie disponibilných zdrojov štátneho podniku tak, aby vychádzal z reálnych výrobných kapacít LESOV SR a konkrétnych spracovateľov drevnej suroviny na území SR. Momentálne prebiehajú intenzívne rokovania s obchodnými partnermi, ktorí nám osobne prezentujú svoje potreby a požiadavky, prípadne nás upozorňujú na problémy z minulosti, čo vedie k ucelenejšiemu a adresnejšiemu nastaveniu prerozdelenia zdrojov LESOV SR.

Pripravujeme ročné, trojročné a päťročné zmluvné kontrakty, ktoré budú úzko naviazané na reálne možnosti a zdroje. Zmluvy budú „istotou“ stability dodávok pre domácich spracovateľov, no zároveň budú vychádzať z reálnych výrobných kapacít štátneho podniku v danom roku, takže umožnia prispôbovať objem dodávok v reálnom čase podľa reálnych možnosti a kapacity LESOV SR, čo pozitívne vnímajú aj spracovatelia.

v Máte v pláne efektívnejšie využitkovanie dreva, triedenie a dôslednejšiu manipuláciu s drevom priamo v teréne za zlepšenie sortimentácie dreva a tým aj lepšie speňaženie?

Máte v pláne efektívnejšie využitkovanie dreva, triedenie a dôslednejšiu manipuláciu s drevom priamo v teréne za účelom zlepšenia sortimentácie dreva a tým aj lepšieho speňaženia?

LESY SR sa opakovane zaoberajú touto problematikou, ktorá sa týka viacerých odborov na úseku GR, ktoré sú zodpovedné za implementáciu nových technológií a výrobných procesov v prevádzke a ich následným monitoringom a kontrolou.

Pripravujeme nový systém kontroly a monitoringu pohybu drevnej hmoty v súlade s požiadavkami legislatívy, zároveň chceme vytvárať pre zamestnancov a dodávateľov prác a služieb priaznivejšie pracovné podmienky. Verím, že to prinesie v realite aj priaznivejšie ekonomické výsledky.

Buk je najrozšírenejšou drevinou v SR a napriek tomu dopyt nie je taký, aký by sa očakával a bol potrebný, keďže klesá záujem o listnaté drevo. Po rozpade viacerých fabrik zameraných na spracovanie buka vzniká otázka: „ Aké vidíte reálne riešenia tohto problému?“

U buka v súčasnosti nevnímam jeho predaj a odbyt ako kardinálny problém. Vzhľadom na reálne čísla klesajúceho podielu listnatých ťažieb v súčasnosti a prognózou ich vývoja do budúcnosti a stúpajúci dopyt si myslím, že o buk vo všetkých sortimentoch záujem medzi spracovateľmi bude. Ako problém skôr vnímam kolísanie objemu disponibilných zdrojov tejto suroviny z ťažieb v aktuálnych kvartáloch roku vzhľadom na realizáciu bukových ťažieb, čo má za následok krátkodobý pretlak a následne krátkodobý nedostatok tejto suroviny na trhu. To spôsobuje deformovanie cien a problém s logistikou predaja v danom období, ktorý musíme riešiť tak, aby sa predchádzalo znehodnoteniu hmoty vplyvom zaparenia alebo popraskania.

Čo Vás v živote vnútorne naplňa, z čoho máte radosť?

Tak toto je asi najkomplikovanejšia otázka tohto rozhovoru ☺... Teším sa z rôznych vecí a udalostí, ktoré život prináša a často aj prekvapia, vnútorne ma naplňa zmes radosť z dobre odvedenej práce, spokojnosti a radosť mojich najbližších a pocit z prekonalých prekážok ak sa to podarí...

Ak nám môžete prezradiť, čo je Vaším životným krédom?

Nie je potrebné ísť hlavou proti múru, ale očami nájsť dvere... ☺!

Ďakujem za rozhovor -mn-

Nový rozvojovo-investičný riaditeľ

Generálny riaditeľ podniku Marian Staník odvolal Ing. Reného Kozáčíka a od 21. novembra vymenoval do funkcie rozvojovo-investičného riaditeľa **Ing. Miroslava Skladaného** (39).

Nový rozvojovo-investičný riaditeľ prichádza na post z miesta vedúceho investičného odboru. Vyštudoval Strednú lesnícku školu v Prešove a v roku 2003 ukončil Lesnícku fakultu TU vo Zvolene, kde sa na Katedre lesných stavieb a meliorácií špecializoval na úpravu vodných tokov a protipovodňové opatrenia.

Od ukončenia štúdia je zamestnancom podniku investičného odboru š. p. LESY SR. Novému riaditeľovi želáme veľa úspechov a správnych rozhodnutí. -vr-

Novým riaditeľom OZ Slovenská Ľupča sa stal Ing. René Kozáčík

Od 22. novembra vymenoval generálny riaditeľ Marian Staník za nového riaditeľa OZ Slovenská Ľupča **Ing. Reného Kozáčíka**. Doteraz bol vedením odštepného závodu poverený vedúci ekonomicko-obchodného úseku OZ Ľubomír Machyniak.

Novému riaditeľovi želáme veľa úspechov a správnych rozhodnutí. -vr-

Lesy a životné prostredie

V poslednom období sa stále častejšie vo verejnosti objavujú rôzne vyhlásenia, kampane, diskusie o tom, ako sa hospodári v lesoch, či je výška ťažieb primeraná, a aký je vlastne ich stav. Nie je na škodu, keď si zopakujeme základné fakty.

To, že v lesoch hospodárimo podľa schválených programov starostlivosti o lesy (PSL), ktoré sa vyhotovujú spravidla v 10-ročných intervaloch, je pre odborníkov normálne, no laickej verejnosti to treba neustále pripomínať. V priebehu tvorby PSL orgán štátnej správy lesného hospodárstva (LH) vyzve dotknuté orgány štátnej správy, právnické osoby a fyzické osoby, ktorých práva môžu byť vyhotovením PSL dotknuté, na predloženie pripomienok a požiadaviek pri vypracovaní pokynov na vyhotovenie PSL. Návrh PSL schvaľuje orgán štátnej správy LH po záväznom vyjadrení dotknutých orgánov štátnej správy, ktorým kontrolujú splnenie uplatnených pripomienok a požiadaviek. Z toho vyplýva, že orgány štátnej správy vo veciach ochrany prírody a krajiny sa zúčastňujú procesu tvorby PSL a ich oprávnené pripomienky a požiadavky sú zohľadňované. PSL tvoria dokumentáciu ochrany prírody a krajiny. Vyhotovovatelia PSL musia byť držiteľmi osvedčenia o odbornej spôsobilosti. PSL obsahujú pre každý jeden porast opis porastu a plán hospodárskych opatrení (jeho označenie, vek, výmeru, nadmorskú výšku, charakteristiku pôdy, zhodnotenie hospodárskeho stavu porastu, zakmenenie, približovaciu vzdialenosť, kategóriu lesa, rubnú dobu, obnovnú dobu, údaje o drevinách, ako je ich zastúpenie, zásoba a poškodenie, údaje o plánovanej výchove lesa, obnove lesa a ochrane lesa, aj mnoho ďalších údajov).

V poslednom období sa veľa diskutuje o výške ťažby. Systém určenia objemu ťažieb dreva na obdobie platnosti PSL za lesný celok sa nazýva ťažbová úprava. Jej cieľom je zabezpečiť plynulosť a dlhodobú vyrovnanosť ťažby, optimálne využívanie produkčného potenciálu lesa a trvalé plnenie všetkých funkcií lesa. Tvoria ju vzťah troch zložiek: zásoba, prírastok, ťažba. V odôvodnení etátu treba dokázať, že navrhnutá ťažba usmerní optimálne ďalší vývoj lesa po každej stránke. V rámci tohto procesu sú vždy zohľadňované dlhodobé trendy a sledované dlhodobé ciele. To je predpokladom trvalo udržateľného hospodárenia.

Údaje zo zelenej správy, ktoré potvrdzujú uvedené trendy:

Výmera lesov:	1980	1.952.656 ha
	2015	2.014.731 ha
Zásoba dreva:	2006	443,8 mil. m ³
	2015	478,1 mil. m ³

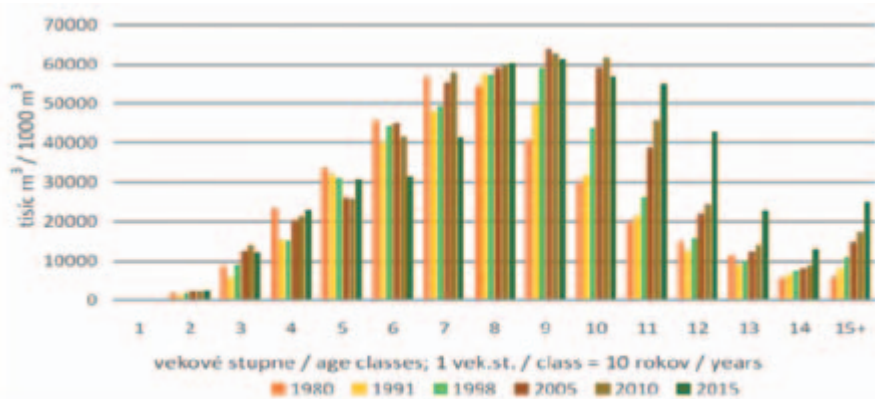
Hospodárenie v lesoch je posledné desaťročia významne ovplyvňované kalamiťami pričom frekvencia živelných pohrôm sa zrýchľuje. Rozsiahle vetrové kalamity sú stále častejšie. Na porovnanie: za posledných 20 rokov postihli slovenské lesy tri veterné smršte, no predtým za 100 rokov ich bolo spolu iba šesť. Z viacerých dôvodov

(napríklad klimatická zmena, obmedzenia zo strany ochrany prírody) sa zintenzívňuje aj šírenie podkôrneho hmyzu a neustále rastú škody ním spôsobené. Zákon o lesoch nám ukladá povinnosť vykonať náhodnú ťažbu do šiestich mesiacov od vzniku tak, aby nedošlo k vývinu, šíreniu a premnoženiu škodcov.

V dnešnom stručnom zhodnotení výchádzk na ďalšie diskusie prinášame základné údaje o ochrane prírody a krajiny.

Celková výmera lesov v chránených územiach na Slovensku je 1,15 mil. ha, čo predstavuje takmer 60% z celkovej výmery porastovej pôdy na Slovensku. Sú v nej zahrnuté územia národnej a európskej sústavy chránených území. LESY SR pri obhospodávaní lesov rešpektujú všetky obmedzenia vyplývajúce z legislatívy, pričom nemajú nárok na ujmu z nich vyplývajúcu.

Na ilustráciu: Nemecko, ako bohatá krajina, má 16 národných parkov a ich celková výmera je o niečo viac ako jeden milión hektárov. Keď však odpočítame výmeru troch morských NP, výmera suchozemských NP je 182 tis. ha a najväčší suchozemský NP má výmeru 32 tis. ha. Na Slovensku máme deväť NP, ich výmera je 318 tis. ha a najväčší

Obrázok 2.3-2 Vývoj celkovej zásoby dreva v lesoch SR podľa vekových stupňov

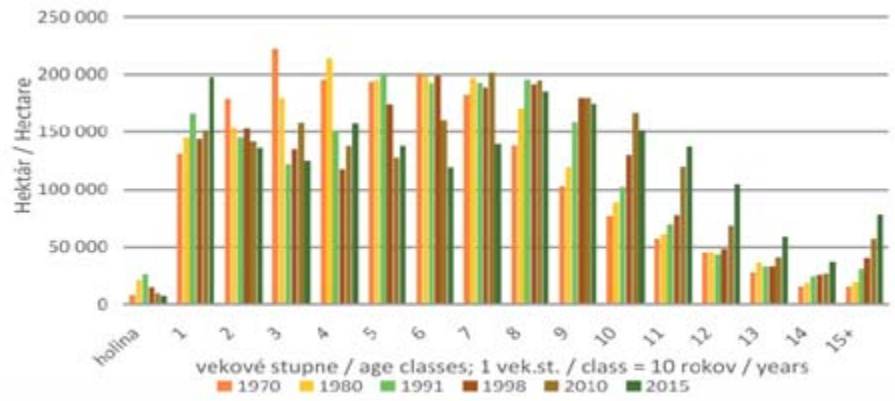

Obrázok 2.2-2 Výmera lesov podľa vekových stupňov a kategórií lesov

má výmeru 74 tis. ha (údaje bez ochranných pásiem).

Ochranári sa teraz domáhajú zabezpečenia ich dôslednej ochrany najmä zásadným zvýšením výmery bezzásahových zón. Je si táto spoločnosť vedomá dopadov? V prvom rade je potrebné urobiť na základe odborných stanovísk revíziu existujúcich chránených území, nastaviť systém tak, aby bola dôsledne zabezpečená ochrana skutočne vzácných území, ktoré spĺňajú požadované kritériá. Tiež je dôležité zaistiť pre vlastníkov lesa jednoduchý a spravodlivý systém náhrad za ujmy vzniknuté z dôvodu ochrany prírody a krajiny, vyčíslit ekonomické a sociálne následky, a až potom pristupovať k sprísňovaniu ochrany.

Jozef Bystriansky

Obrázok 2.2-3 Vývoj výmery lesov SR podľa vekových stupňov od roku 1970

Prvá pomoc nie je iba fráza

Poskytnúť prvú pomoc by mal vedieť každý z nás. Samozrejme, v praxi musíte vedieť oveľa viac na to, aby ste vedeli, ako sa zachovať v situáciách ohrozujúcich život. V rámci našej firmy je veľmi dobré toto ovládať, a preto treba okrem iných opatrení zabezpečovať aj kurz prvej pomoci pre našich zamestnancov. Štatistiky hovoria jasnou rečou. Njviac nebezpečných úrazov u nás vzniká v ťažbe dreva, ale nielen tam. V lesoch číha na nás nebezpečenstvo skoro na každom kroku preto je veľmi dobré vedieť ako sa v takýchto krízových situáciách správať. Okrem toho mnoho zamestnancov, ktorí v lese pracujú, hlavne lesníčov sa pohybuje v lese samostatne a preto je to komplikovanejšie ako si poskytnúť prvú pomoc sám, prípadne ako si zavolať pomoc a informovať záchranné zložky kde sa nachádzam aby ma čím skôr zachránili.

V rámci platnej legislatívy **pri bezprostrednom a vážnom ohrození života alebo zdravia** je zamestnávateľ po zohľadnení veľkosti organizácie, charakteru práce, charakteru nebezpečenstiev a veľkosti rizika povinný:

- vopred vykonať opatrenia a zabezpečiť prostriedky potrebné na ochranu života a zdravia zamestnancov a na poskytnutie prvej pomoci, a na ten účel najmä:
  - písomne určiť postup pre prípad záchranných prác, evakuácie a vzniku poškodenia zdravia vrátane poskytnutia prvej pomoci
  - vybaviť pracoviská potrebnými prostriedkami vrátane prostriedkov na poskytnutie prvej pomoci
  - určiť a odborne spôsobilými osobami vzdelávať a pravidelne vzdelávať dostatočný počet zamestnancov na vykonávanie záchranných prác, evakuácie a na poskytovanie prvej pomoci, ako aj na hasenie požiaru
  - zabezpečiť potrebné kontakty s príslušnými zdravotníckymi pracoviskami,

záchrannými pracoviskami a hasičskými jednotkami;

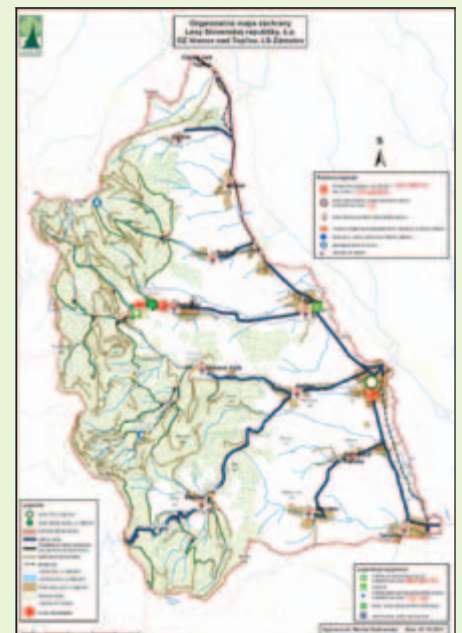
- vopred vykonať opatrenia, aby sa zamestnanci mohli postarať o svoje zdravie a bezpečnosť, prípadne o zdravie a bezpečnosť iných osôb, a aby podľa svojich možností zabránili následkom tohto ohrozenia;
- bezodkladne informovať o ohrození a o príslušných ochranných opatreniach všetkých zamestnancov, ktorí sú alebo môžu byť vystavení tomuto ohrozeniu;
- bezodkladne vydať pokyny a zabezpečiť, aby zamestnanci mohli zastaviť svoju prácu, okamžite opustiť pracovisko a odísť do bezpečia;
- nepožadovať od zamestnancov, okrem odôvodnených a výnimočných prípadov, aby pracovali alebo sa zdržiavali na pracovisku, na ktorom existuje také ohrozenie.

Naša firma má uvedené postupy rozpracované v samostatnej smernici, ktorú si nájdete na Intranete, ale niektoré informácie, ktoré z nej vyplývajú aj na vašich pracoviskách buď niekde na nástenke, alebo na významných miestach. Okrem toho zamestnanci, ktorí majú mobilné telefóny majú v nich nainštalovanú aj aplikáciu LSR WebGIS, ktorú môžu v prípade lokalizácie (zistenia súradníc)

využiť aj na tento účel a správu o mieste, kde sa nachádzajú, poslať buď vedúcemu alebo záchranným zložkám. Súradnice je možné poslať na email, prípadne ak sa skopírujú, tak aj esemeskou. Okrem tejto možnosti existujú rôzne externé aplikácie na privolanie záchrany, prípadne poskytnutie prvej pomoci, ktoré sa dajú zadarmo stiahnuť. Čo je však podstatné, esemeska sa nedá ešte poslať na integrovaný záchranný systém t.j. na známe trojčíslia 112, 150, 155

Okrem toho na internetových stránkach si môžete nájsť rôzne študijné materiály; a jeden by som vrelo doporučoval, a to e-learningový kurz základov prvej pomoci, ktorý je tam pre každého zadarmo. Overte si svoje vedomosti a zároveň sa naučte niečo nové! <http://www.prvapomoc.sk/>

Marian Jagerčík

V Trenčíne myslia na budúcnosť, založili semenný sad oskoruší

Jarabina oskorušová (*Sorbus domestica*) je opadavý listnatý ovocný strom dorastajúci ako solitér do výšky až 15 m alebo v lese až do výšky 30 m. V slovenských podmienkach sa dožíva 300 až 500 rokov, v južnej Európe až 600 rokov. Významná je nielen z hľadiska zachovania biodiverzity ako ohrozený druh, ale aj ako hospodársky využiteľná drevina, poskytujúca kvalitné drevo. Na Slovensku sa ojedinele vyskytuje najmä na juhozápade a juhu krajiny, výnimkou je oblasť v správe Odštepného závodu Trenčín, kde sú tieto stromy viac rozšírené.

A práve v lokalite Bielych Karpát založil OZ Trenčín nový semenný sad, z ktorého by sa v priebehu nasledujúcich desaťročí mala oskoruša vo väčšej miere rozšíriť do miest svojho prirodzeného výskytu na celom Slovensku.

Prečo drevina jarabina oskorušová? „Je to drevina, ktorá dobre znáša klimatické zmeny, rastie aj na exponovaných miestach, veľmi dobre znáša výkyvy počasia a nestretli sme sa s tým, že by bola postihovaná vetrovými alebo inými kalamitami,“ hovorí riaditeľ OZ Trenčín Róbert Kiš. Tento jedinečný projekt sa začal už pred niekoľkými rokmi identifikáciou a uznaním 51 výberových stromov, z ktorých bol odobratý materiál na vrúbľovanie. Vrúbľovance na podpníkoch jarabiny brekyňovej pripravil OZ Semenoles a na jar tohto roku vysadili 353 sadeníc v rozpone 6,5 x 6,5 m do pripravených priestorov.

„Najviac výberových stromov sme mali v Bošáckej doline, a tak sme uvažovali, že semenný sad vybudujeme v tejto lokalite, ale nebola tam na to vhodná plocha,“ vysvetľuje vedúci výrobnotechnického úseku

OZ Trenčín Stanislav Paučín. Nový semenný sad preto vznikol na území bývalej lesnej škôlky Lipovec. Pôvodnú výmeru 0,6 ha rozšírili na 1,7 ha. Plochu vyčistili, vytrhali pne, zrealizovali frézovanie pôdy a terénne úpravy. Každá sadenica má svoje číslo a 20 náhradných kvôli prípadným stratám rastie na okraji sadu. Leto však pre sadenice nebolo príliš priaznivé. Dlhodobé sucha a vysoké teploty si vyžiadali polievanie sadeníc hasičskými striekačkami. Kvôli zachovaniu vlhkosti v tomto roku pomedzi sadenice nekosili. Prvé plody by mohli nové sadenice priniesť už o tri až päť rokov.

Oskorušový sad však nie je jediným projektom OZ Trenčín. Vedenie OZ už pripravuje nový projekt semenného sadu jarabiny brekyne, ktorý bude súčasťou jestvujúceho semenného smrekovcového sadu. „Musíme myslieť na budúcnosť,“ hovorí riaditeľ. Sadenice vypestované zo semenného materiálu nových sadov síce prídu do lesných porastov až v priebehu dvoch dekád a dospelé stromy tak uvidia až naši potomkovia, no lesníci musia rozmyšľať v dlhšom časovom horizonte.

Semenný sad oskoruší však nie je jediným v rámci podniku.

„Zakladanie uvedených semenných sadov je súčasťou širšieho projektu LESOV SR, š. p. zameraného na zachovanie genofondu tzv. „cenných listnáčov“ prostredníctvom uznávania výberových stromov v porastoch a skoncentrovaním z nich vypestovaných vrúbľovancov do semenných sadov,“ hovorí Rudolf Bruchánik z odboru usmerňovania lesníckych činností. Týmto by sa podľa neho pre potomstva týchto drevín, ktoré sa v lese vyskytujú v malých populáciách alebo solitérne, mala zabezpečiť genetická variabilita, umožňujúca ich prispôsobovanie sa v neustále prebiehajúcich zmenách prostredia. Pre niekoľkými rokmi tak boli založené semenné sady čerešne vtácej a bresta horského, aktuálne sa zakladá ďalší semenný sad brekyne na území OZ Prešov a bresta hrabolistého na OZ Semenoles, pripravuje sa založenie semenných sadov javora horského, jaseňa štíhleho a lípy malolistej.

Jarabina oskorušová – oskoruša, je drevina, ktorá je v územnej pôsobnosti OZ Trenčín pomerne rozšírená. Vyskytuje sa najmä na pravej strane Váhu v pohorí Bielych Karpát. Nachádza sa vtrúsená v lesných porastoch a poľnohospodárskej krajine. Oskoruša je drevina dvoch tvárí. Ľudia ju vysádzali vo vinohradoch, sadoch a pri domoch, ale zároveň jej rozšírenie zabezpečovali aj vtáky v lesoch. Má teda dve podoby – na lúkach a sadoch ako mohutný nižší solitér s rozvolnenou korunou, v lesoch zase strom siahajúci do výšky.

Popis oskoruše sa nachádza už v antike. Theophrastos (371 – 285 pred n. l.) bol jedným z prvých, ktorý popísal tento strom. Počas vlády Karola Veľkého musela byť pri

VTO Stanislav Paučín s vedúcim LO Igorom Faltanom

Jednoročný vrúbľovanec

Zicháčkova oskoruša z Bošáče získala 3. miesto v ankete strom roka

každým veľkostatku zasadená oskoruša preto, lebo jej plody sa používali nielen ako zdroj potravy, ale aj ako liečebný prostriedok.

Uvádza sa, že nároky na stanovište oskoruše sú podobné s nárokmi brekyne. Je odolná voči vysokým teplotám a suchu. Ďalšou jej prednosťou je vysoko kvalitné, veľmi vzácne drevo a plody, ktoré majú široké využitie. Svojimi nápadnými kvetmi je oskoruša atraktívna pre včely. Ako samostatný strom vo voľnej prírode obohacuje obraz krajiny, predovšetkým na jar a na jeseň (široké spektrum farieb), a pritom prispieva k zvýšeniu druhovej rôznorodosti.

Jarabinu oskorušovú možno označiť za premenlivú drevinu. Rôzni sa v kvalitatívnych znakoch kmeňa a koruny, ktoré majú najväčší význam v lesnom hospodárstve pri jej zavádzaní do lesných porastov. Jedince s priebežným kmeňom, bez točivosti a s hladkým povrchom môžu byť východiskom na bezprostredné využitie jarabiny oskorušovej v lesných porastoch. V dubových porastoch je jej výškový a hrúbkový vývoj takmer totožný s dubom.

Je to svetlomilná a teplomilná dreviná. V období globálnych klimatických zmien atmosféry môže byť oskoruša, ktorá znáša vyššie teploty a suchu, jednou z tých drevín, ktoré nájdu širšie uplatnenie na extrémnejších a suchších lokalitách.

Z ovocinárskeho hľadiska sú zaujímavé aj jej plody, ktoré po uhniličení získajú veľmi dobrú chuť. Ovocie obsahuje 14 až 17 percent fruktózy a glukózy, môžu ho konzumovať aj diabetici a je vhodné aj pre ľudí trpiacich chorobami tráviaceho ústrojenstva. Plody sú obľúbeným zdrojom potravy pre vtáky aj lesnú zver, pretože sú stráviteľnejšie ako plody iných jarabín, ktoré obsahujú horké substancie. Z plodov sa vyrába aj kvalitná pálenka. V Nemecku, Švajčiarsku, Rakúsku a v ďalších krajinách vynakladajú veľké úsilie na poznanie, zachovanie a širšie využitie oskoruše.

-vr-

Čaj, sladký džem či zázračný elixír?

Jesenným súťažným projektom Zber šípok spoločne s Lesmi Slovenskej republiky sa štátny podnik vydal po neznámej ceste plnej očakávania aký bude cieľ. S radosťou a zložením veľkej poklony žiakom materských a základných škôl je možné povedať, že prvý ročník Zberu šípok spoločne s Lesmi Slovenskej republiky dopadol na výbornú.

Zámerom projektu určeného tým mladším vekovým kategóriám, bol nielen zber šípkových plodov. Prostredníctvom odmien mali školáci možnosť spoločnými silami finančne pomôcť svojej škole na zakúpenie pomôcok, ktoré umožnia pútavejšie a poučnejšie vyučovanie či na nákup športových pomôcok. V neposlednom rade cieľom bolo zamerať pozornosť našich nasledovníkov na les ako unikátny, najzložitejší a najrozmanitejší suchozemský ekosystém, ktorý je jedným z najcennejších bohatstiev, aké ľudstvo má.

Súťažný projekt prebiehal od 18. 9. 2017 do 23. 10. 2017 na území štyroch odštepných závodov: OZ Slovenská Ľupča, OZ Liptovský Hrádok, OZ Čierny Balog a OZ Beňuš.

„Žiaci materských a základných škôl na strednom Slovensku prekvapili v prvom ročníku súťažného projektu nielen čo sa týka množstva zapojených žiakov. Pri počte 1991 zapojených žiakov bolo vyzbieraných neuveriteľných 3266 kg šípkových plodov,“ hovorí Marian Staník, generálny riaditeľ štátneho podniku LESY Slovenskej republiky.

Keby sa to však rozmenilo na drobné, tak čísla by boli nasledovné pre jednotlivé odštepné závody:

Poukaz na skvelé zážitky a vecné ceny osobne odovzdal Marian Staník najusilovnejším dňa 28.11. 2017 v Liptovskom Mikuláši. Najlepšou triedou sa stala 3.A z Evanjelickej základnej školy biskupa Jura Janošku z Liptovského Mikuláša, ktorá spoločnými silami

vyzbierala 142 kg šípok, a rovnako z tejto triedy je aj najúspešnejší jednotlivec v zbere šípkových plodov Peter Piovarčí, ktorý nazbieral 67,9 kg. Trieda vyhrala okrem vecných cien aj dvojdný pobyt v Poľovníckom zámku An-tonstál. Druhou najlepšou triedou sa stala 6.A trieda zo Základnej školy s materskou školou Liptovská Lúžna, ktorá sa so 100kg šípkov prebojovala na druhé miesto a získala pomyselnú striebornú medailu. Získali jednodňový výlet do Zubrej zvernice v Topoľčiankach. Trieda 5.A zo Základnej školy s materskou školou Liptovská Lúžna vyzbierala 84 kg, skončila na treťom mieste a získala jednodňový výlet do Skanzenu vo Vydrovej doline. Triedy na 2. a 3.mieste získali okrem zážitkového darčeka aj vecné ceny.

„Na základe prísľubu zo strany Lesov Slovenskej republiky, budú ocenené aj triedy na 4.,5., a 6. mieste a rovnako aj šesť najlepších jednotlivcov dostane vecné ceny a aktivity lesnej pedagogiky vo svojej škole. Nezabúdajúc na všetkých jednotlivcov, každý účastník súťažného projektu Zber šípok spoločne s Lesmi Slovenskej republiky získa ako odmenu náramok na ruku na pamiatku,“ dodáva Staník na záver.

Magické vlastnosti šípok sú odpradávná známe. Šípkový kvet má päť korunných lístkov, ktoré predstavujú posvätné číslo, plod je podobenstvom lona ženskej bohyně Afrodité – gréckej bohyně krásy a žien. Šípková ruža je veľmi stará rastlina, údajne sa v Británii našli jej semená v kostre ženy pochádzajúcej z mladšej doby kamennej...

Použitie šípok je skutočne rozmanité a vyrobiť sa z nich dá naozaj všetko možné. Takže čo si z vyzbieraných šípkových plodov vyrobíme? Rozprávkový, čarovný džem, čaj radosti alebo snáď niečo úplne iné? Čo tak elixír?

-mn-

Sumár množstva kíl, počtu detí a tried za každý OZ

OZ	Množstvo vyzbieraných kíl za OZ	Počet detí zapojených do zberu	Počet tried zapojených do zberu
1. OZ Liptovský Hrádok	2438	1403	155
2. OZ Beňuš	362	272	28
3. OZ Slovenská Ľupča	161	141	30
4. OZ Čierny Balog	305	175	46
Spolu	3266	1991	259

Najväčšie európske stretnutie lesníckych a drevárskych študentov po prvýkrát na Slovensku

Dnešná Európa, lesnícky svet nevyvíja, sa nesie v znamení stierania hraníc, rozdielov a predsudkov. Dôkazom, že aj Slovensko je súčasťou tohto trendu, je podujatie Interfob 2017 Slovakia, ktoré sa konalo 5.-10. 11. 2017 prvýkrát v jeho 28-ročnej histórii na Slovensku: v Liptovskom Mikuláši a vo Zvolene. Nadväzovanie nových medzinárodných kontaktov sa však nezaobíde bez rôznych zábavných príhod. Francúzskych študentov dokázala napríklad „rozhodiť“ polievka pri obede.

Študenti z Technickej univerzity vo Zvolene si pre 165 kolegov z 12 krajín a 18 univerzít pripravili intenzívny program, ktorý sa pridrižoval zaužívanej šablóny. Cieľom bolo ukázať študentom Slovensko ako nádhernú krajinu v srdci Európy plnú lesov, na ktorú môžeme byť právom hrdí. Veď nie každý vie, akú máme bohatú kultúru a históriu, dobre spravované lesy a celkom rozvinutý drevársky priemysel. Počas náročného týždňa stihli navštíviť viacero podnikov vrátane niektorých OZ Lesy SR, absolvovali prednášky na TU vo Zvolene, prezreli si historické pamiatky Liptovského Mikuláša a Zvolena či absolvovali workshop práce s drevom. Podujatie sa zavŕšilo slávnostným galavečerom.

Stretnutie sa konalo primárne v Tatralandii pri Liptovskom Mikuláši. Dostatočné a reprezentatívne ubytovacie kapacity, výhodná poloha, výborná dostupnosť, ako aj jedinečná panoráma Tatier, akoby predurčovali toto miesto. Pre účastníkov bola na úvod pripravená prehliadka Liptovského Mikuláša, ktorú zorganizoval miestny magistrát. Študentom

sa páčila hlavne Jánošíkova mŕčiarň, no nikto by v nej nechcel skončiť. Pondelkový večer bol venovaný otváraciemu ceremoniálu, ktorého sa zúčastnil aj prorektor pre vonkajšie vzťahy TUZVO Branislav Olah

Počas večera sa predstavili všetky tímy formou krátkej prezentácie a videa o svojich univerzitách. „Je zaujímavé sledovať, čomu sa na univerzitách študenti venujú, prístup k štúdiu je naprieč krajinami naozaj rôzny“ poznamenal pre časopis Lesník študent Kamil Adamski z Krakova. K mladým ľuďom neodmysliteľne patrí zábava a hudba. Modernú slovenskú hudbu prišla reprezentovať skupina Cascabel z Banskej Bystrice.

Utorňajší program sa presunul do mesta pod Pustým hradom, ktoré všetci dôverne poznáme. Zvolen je mesto lesníctva a drevárstva a študenti sa o tom mohli presvedčiť na vlastnej koži. Kde inde môžu počas jedného dňa zažiť odborné semináre v aule Technickej univerzity, absolvovať prehliadku Lesníckeho a drevárskeho múzea či vychutnať si špeciálne pripravenú výstavu o umení z dreva v SNG Zvolenský zámok? Počas seminárov sa dozvedeli o tých najzaujímavejších výskumoch realizovaných na pôde TUZVO či o lesníckom a drevárskom priemysle v SR. Napríklad o podniku LESY SR a jeho činnostiach prišiel študentom prednášať projektový manažér František Král, ktorý si užíval atmosféru dôverne známeho miesta, kde len desať rokov predtým promoval. Na svoje študentské časy si zaspomínal aj viceprimátor Zvolena, Ing. Jaroslav Stehlík, ktorý prišiel študentov privítať. Na záver seminárov študentom poďakoval aj dekan Drevárskej fakulty prof. Ján Sedličák, ktorý zároveň vyslovil presvedčenie, že sa na pôde TUZVO s viacerými študentmi ešte raz stretnú, napríklad počas výmenných pobytov. Po večernom návrate sa študenti, ešte stále plný

energie, zabávali na tematickej párty. Ako inak, aj téma prehistorickej párty musela súvisieť s lesom. Človek sa chvíľami naozaj cítil ako v pralese plnom pravekých tvorov.

Streda bola venovaná exkurziám, počas ktorých študenti mali možnosť nahliadnúť pod pokrievku priemyslu a odvetví. Študenti sa podľa zamerania a záujmu mohli prihlásiť na exkurzie do podnikov Mondi Ružomberok, IKEA Lipt. Mikuláš, Rettenmeier Lipt. Hrádok, Doka drevo a TWD v Banskej Bystrici, Javorina Spišská Belá. V rámci nášho podniku si študenti prezreli OZ Semenoles či lesnícky skanzen Vydrovo. Vedúci skanzenu Michal Kofira si pre študentov pripravil prehliadku, na ktorú tak skoro nezabudnú. „Bola som zo skanzenu veľmi milo prekvapená, je nádherný, dokonca sme si mohli vyrobiť na pamiatku kožený prívěsok“ povedala po prehliadke študentka Gina Murano z talianskej Padovy. Niekomu by sa týždeň mohol zdať veľa, interfobisti určite nebudú súhlasiť. Veď nie náhodou neoficiálne heslo Interfobu znie „Interfob nie je čas na spanie“. Po exkurziách nasledoval medzinárodný večer. „Cieľom medzinárodného večera je prezentovať kultúru, národný odev, jedlo a tradície krajín, odkiaľ študenti prišli.“ vysvetlil jeden z organizátorov Ivan Vozať. Krásne slovenské kroje z rôznych regiónov, v ktorých prišli obľúbení organizátori, bryndzové halušky, ale aj súbor Jánošík zo Svitú prezentovali Slovensko v tom najlepšom svetle. Ostatní účastníci tiež nezostali v hanbe. Španielske tortila de patatas, talianska pasta la comunna, bavorský bratwurst, ukrajinský boršč, švajčiarske fondue, francúzske vína, ale aj české bramboráky. To je len malý výber zo skutočných lahôdok, ktorými sa účastníci celý večer častovali. Juliet z Francúzskeho Nancy sa s plnou vážnosťou opýtala, či Slováci naozaj stále jedia k hlavnému jedlu polievky, a prečo obedujú tak skoro a rýchlo. Iný kraj iný mrav. V rámci programu organizátori dokonca naučili svojich kamarátov aj pár tradičných tanečných krokov z Pliešoviec.

Štvrtkový program býva vždy veľmi očakávaný a zaujímavý. Počas celodenného workshopu môžu študenti dokázať, že im nie je cudzia ani manuálna práca s drevom. Na úvod boli všetci účastníci podľa špeciálneho kľúča rozdelení na desať medzinárodných tímov. Počas úvodných zábavných súťaží si museli vybojovať pracovné náradie a materiál, z ktorého následne dostali za úlohu postaviť podľa témy prehistorickej vozidlo. Workshop sa konal vo veľkokapacitnom stane v areáli Tatralandie. Výraz tváří účastníkov pred začatím práce pripomínal deti pred rozbaľovaním vianočných darčiek. Veď kedy budú mať možnosť predviesť všetky svoje zručnosti práce s drevom, navyše pred kolegami z celej Európy a s tým najfajnejším náradím? Pre všetkých účastníkov náradie zapožičali spoločnosti Makita a Dolmar. „Je zábavné sledovať, ako rôzne môžeme rozmýšľať, a ako sa navzájom vieme doplniť,“ povedal s úsmevom pri zatĺkaní klinca študent Jonas Fritz z nemeckého Eberswalde.

Študenti na záver dňa so svojimi výtvarmi aj súťažili. V exhibícii ani tak nešlo o víťaza, ale o množstvo užitej zábavy. Večerný program sa niesol v maximálnej serióznosti a v duchu zodpovedných príprav. Študentov čakal posledný oficiálny bod programu, a síce

slávnostná večera. Na oficiálny program prijali pozvanie aj čestní hostia, primátor Lipt. Mikuláša pán Ján Blcháč, prodekan Drevárskej fakulty Rastislav Igaz či predseda Študentskej rady vysokých škôl Slovenskej republiky Bálint Lovász. Organizátorov veľmi potešila aj prítomnosť riaditeľa OZ Semenoles Ing. Mareka Šimanského a riaditeľa OZ Lipt. Hrádok Ing. Jána Vrbenského, ktorým mohli aj osobne poďakovať za zaujímavú exkurziu či materiál na workshop. Na vypáradených študentov v smokingoch a uniformách, zabávajúcich sa na tóny univerzitného súboru FS Poľana, bol naozaj pekný pohľad. Galavečeru zavŕšil slávnostný ohňostroj.

Čo vlastne Interfob všetkým účastníkom dal? Príležitosti. Nájsť si nových priateľov, spoznať nové tradície, objaviť nové možnosti. Na tom by nám všetkým malo záležať, aby sme mladým ľuďom poskytli príležitosť vzdelávať sa, experimentovať, pracovať a tvoriť lepšie a krajšie Slovensko, či dokonca svet.

Ondrej Bajza, TU Zvolen

LESY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, ŠTÁTNY PODNIK
LESNÍCKE A DREVÁRSKE MUZEUM

VAS POZYVAJÚ
NA VÝSTAVU

DIVIAK LESNÝ

18.1.2018 - 31.3.2018

DO VÝSTAVNÝCH
PRIESTOROV MUZEA
NAMESIE SÚP 22/33
ZVOLEN

Jeleň – kráľ našich lesov

Život v poľovných revíroch nepretržite plynie a poľovník čaká najmä na obdobia, keď pre daný druh poľovnej zveri nastupuje obdobie ruje, párenia. Azda najviac pozornosti nás poľovníkov priťahuje jelenia ruja v septembri, keď jelene svojimi mohutnými hlasmi dávajú najavo, že nastal čas založenia ďalšieho silného pokolenia svojho rodu. Jelene vyhľadávajú miesta, kde sa často zdržiavajú ich družky – jelenice, kde majú sviežu pašu, ale i úkryt. Často obsadzujú svoje „overené rujoviská“, kde už po niekoľkokrát založia nasledujúcu generáciu. Tento čas priťahuje do našich horstiev i mnoho poľovníkov, ktorí sú zaniatými lovcami a túžia zažiť neopakovateľné chvíle počas jelenej ruje a uloviť vysnívaného jeleňa. Pre štátny podnik LESY Slovenskej republiky tak nastáva „čas žatvy“, keď sa zúročuje celoročná starostlivosť o jeleniu zver. To, ako táto „žatva“ dopadne, ovplyvňuje mnoho faktorov, a azda za rozhodujúci môžeme považovať počasie. To ovplyvňuje celý priebeh ruje, správanie sa zveri, jej aktivitu. V prípade dlhšie trvajúceho nepriaznivého počasia, ako to bolo v tomto roku, najmä dážď a vietor nám poľovníkom sťažuje lov a napĺňanie stanovených cieľov.

Na poľovnícku sezónu 2017/2018 bolo na lov príslušnými okresnými úradmi v režijných poľovných revíroch schválených celkovo 861 ks jeleňov (I. v. t. 321 ks, II. v. t. 265 ks, III. v. t. 130 ks a IV. v. t. 145 ks). Oproti predchádzajúcej poľovníckej sezóne je to viac o 84 jeleňov, nakoľko štátny podnik užíva viac poľovných revírov, ako to bolo v poslednej sezóne. Lov jeleňov počas ruje sa i napriek mimoriadne nepriaznivému počasiu podarilo plniť a celkovo sa ulovilo

Jedna z najvýznamnejších jeleních trofejí z voľných poľovných revírov LESOV Slovenskej republiky, štátny podnik, OZ Kriváň, CHPO Poľana, 235,04 b. CIC

328 jeleňov (I. v. t. 48 ks, II. v. t. 119 ks, III. v. t. 88 ks a IV. v. t. 73 ks), čo je druhý najlepší výsledok za posledných šesť rokov (v poľovníckej sezóne 2016/2017 bolo počas ruje ulovených 333 jeleňov). Poplatkoví hostia z celkového počtu ulovených jeleňov počas jelenej ruje do 18. 10. 2017 ulovili 73 jeleňov, ktorých trofeje boli predbežne ohodnotené bronzovou medailou, 29 jeleňov striebornou medailou a šesť jeleňov zlatou medailou.

Najvýznamnejšia trofej bola ulovená v CHPO Poľana (OZ Kriváň), ktorá predbežne dosiahla bodovú hodnotu 235,04 b. CIC a vek jeleňa bol odhadnutý na 14 rokov. Táto trofej jeleňa sa radí medzi najvýznamnejšie jelenie trofeje ulovené vo voľných poľovných

Tab. č. 1 Plnenie plánu lovu jeleňov podľa vekových tried poplatkovými poľovníkmi počas jelenej ruje v roku 2017

Vek. trieda	Plán lovu	Skutočnosť lovu	Plnenie v %
I. v. t.	321	48	14,95
II. v. t.	265	119	44,91
III. v. t.	130	88	67,69
IV. v. t.	145	73	50,34
Spolu	861	328	38,09

Tab. č. 2 Porovnanie lovu jeleňov počas ruje podľa poľovníckych sezón poplatkovými poľovníkmi

Poľovná sezóna	Plnenie lovu k	Uložené jelene v ks
2012/13	10.10.2012	229
2013/14	18.10.2013	266
2014/15	18.10.2014	308
2015/16	18.10.2015	288
2016/17	18.10.2016	333
2017/18	18.10.2017	328

Tab. č. 3 Počet ulovených jeleňov počas ruje v roku 2017 poplatkovými poľovníckymi hosťami v PR s režimom poplatkového lovu (okrem PR s predaným odstrelom).

OZ	Plnenie v ks v roku 2017	Porovnanie plnenia s rokom 2016
Rožňava	30	+3
Liptovský hrádok	26	+5
Prešov	23	+3
Topoľčianky	22	-3
Sobrance	17	-15
Revúca	16	-2
Košice	16	0

Najsilnejšia jelenia trofej z poľovných revírov OZ Rožňava – Zvernica Betliar, 232,05 b. CIC

Jeleň ulovený pri OZ Čierny Balog, PR Vepor, 226,32 b. CIC

Jeleň ulovený pri OZ Liptovský Hrádok, PR CHPR Nízke Tatry, 223,01 b. CIC

revíroch štátneho podniku za celú jeho existenciu! Ďalšou významnou trofejou je jeleň ulovený na území spravovanom OZ Rožňava vo zvernici Betliar, kde táto trofej dosiahla 232,05 b. CIC, ako i jelene ulovené pri OZ Čierny Balog – 226,32 b. CIC, OZ Liptovský Hrádok – 223,01 b. CIC, OZ Kriváň – 213,80 b. CIC, OZ Rimavská Sobota – 211 b. CIC.

Posledné roky, ako vyhodnocujeme jeleniu ruju, je cítiť medzi poľovnými referentmi š. p. LESY SR, ktorí zabezpečujú poľovnícke akcie, ako i poľovníckych hostí snahu „bojovať“ o čo najlepší výsledok, čo sa týka počtu odlovených jeleňov počas ruje a následne dosahovania tržieb plynúcich z poplatkového lovu.

V poľovníckej sezóne 2017/2018 sa ulovilo najviac jeleňov poplatkovými poľovníkmi v poľovných revíroch s režimom poplatkového lovu pri OZ Rožňava, kde bolo počas ruje ulovených 30 jeleňov. OZ Rožňava každoročne dosahuje jedny z najlepších výsledkov čo sa týka počtu ulovených jeleňov (a nielen jeleňov) počas ruje a tento trend udržuje a darí sa mu ho i zvyšovať. Preto treba vzdvihnúť vynaložené úsilie pracovníkov, ktorí tieto poľovnícke akcie zabezpečujú, ako i vedenie OZ Rožňava, že podporuje plnenie týchto náročných úloh i z časového hľadiska!

Jeleň ulovený pri OZ Kriváň, CHPO Poľana, 213,80 b. CIC

Ako to už počas septembrových dní býva, poľovnícki sprievodcovia a poľovnícky personál často plnia úlohy i v čase, keď mnohí z nás už sedíme v teple doma. Preto sa chceme poďakovať za vynaložené úsilie pri plnení vytýčených cieľov počas jelenie ruje všetkým, ktorí svojou „troškou“ prispeli

Jeleň ulovený pri OZ Rimavská Sobota, PR Bánovo, 211 b. CIC

k výsledku, ktorý štátny podnik opäť vďaka vám dosiahol!

LOVU ZDAR!

Patrik Michál, odbor poľovníctva
Foto: zamestnanci LESY SR

V Topoľčiankach sa prepisovala história

Na odštepnom závode Topoľčianky v obvode Lesnej správy Hrušov sa „na Martina“ (11. novembra) konala spoločná poľovačka na diviaky. Ráno pri nástupe vedľa pripraveného výradu nik ani len netušil, že o pár hodín bude tento výrad praskať vo švíkoch a bude ho treba niekoľkokrát zväčšovať. Tejto poľovačky sa zúčastnilo 16 strelcov – poľovných hostí z Nemecka a Rakúska.

Pre hostí sme pripravili tri pohony, pričom sme začínali pohonom „Nitrolín“. Odtrúbením pohonu, pri prvých krokoch honcov sa spustila paľba, akú ani najstarší pamätníci nepamätajú. V tomto pohone padlo podľa slov správcu Jozefa Paulenku 401 rán a strieľalo sa na všetkých „štandoch“ od začatia pohonu až do jeho ukončenia. Táto skupina hostí chodíva na spoločné diviacie poľovačky do revírov Lesov Slovenskej republiky, štátny podnik, už 22 rokov, z toho konkrétne na Odštepny závod Topoľčianky deväť rokov. Poznajú profesionalitu tunajšieho personálu a vždy sú spokojní s výradom, ale to čo sa začalo črtiť už po prvých minútach pohonu vyrazilo dych aj im. Viacerí cez prestávku bežali na hotel do Topoľčianok doplniť náboje, aby neostali v hanbe pri ďalšom prípadnom pohone. V nasledujúci deň pri poľovačke na Lesnej správe Skýcov sami hostia požiadali o realizáciu len dvoch pohonov namiesto plánovaných troch.

Na sklonku dňa sa ohne výradu rozohoreli pre 90 kusov diviacej zveri, z toho 6 kancov,

23 diviáčik, 27 lanštiakov a 34 prasiat. V nasledujúcich dňoch bolo potrebné vykonať dohľadávky. Konečný výsledok tejto jednopohonovej poľovačky na Lesnej správe Hrušov je teda okrúhlych 100 kusov. Toto nepamätajú ani slávne panské či diplomatické poľovačky v Topoľčiankach.

Čomu pripísať tento rekordný výsledok? Určite ide o efekt viacerých faktorov; niektoré sú nám známe niektoré len tušíme. Všetko sa však začína a končí pri ľuďoch, ich prístupe k práci bez ohľadu na to, akú funkciu práve vykonávajú. Vedenie odštepného závodu v spolupráci s generálnym riaditeľstvom už niekoľko rokov systematicky zabezpečuje

opravu oplotenia Veľkej zvernice. Obrovský podiel na výsledkoch má entuziazmus a dôsledná práca personálu lesnej správy. Činnosť okolo poľovníctva, pod vedením správcu, sa chopili mladí lesníci, ktorí sú zároveň aj chovateľmi poľovných psov a to vidno hlavne pri spoločných poľovačkách. Klobúk dole aj pred ostatnými zamestnancami odštepného závodu, pretože práca okolo spoločnej poľovačky sa ani zďaleka nekončí výradom.

Lovu a lesu zdar!
Martin Sýkora, Katarína Garajová,
OZ Topoľčianky

Za desaťročie rozmiestnil a udržiava viac ako tristo vtáčích búdok

Každý mesiac sa na tomto mieste dozvedáte o zaslúžilých pracovníkoch štátneho podniku, súčasných alebo minulých, ktorí výrazne prispeli k rozvoju lesníctva a štátnych lesov alebo majú zaujímavý mimopracovný život. Dnes vám prinášame stretnutie s človekom, ktorý nikdy nebol lesníkom ani pracovníkom podniku, no s ktorým sa život zahral, ale napriek tomu sa v zrelom veku, keď jeho rovesníci už iba odyychujú, jeho životná cesta stretla s lesom, prírodou a našim podnikom.

Na pána Štefana Zúbeka z Kľaku, ako na jedného z najväčších propagátorov rozmiestňovania vtáčích búdok, nás pri jednej spoločnej akcii pre verejnosť upozornil riaditeľ Odštepného závodu Žarnovica Slavomír Kicko. „Sú ľudia, ktorí spravia nejakú drobnosť a nechávajú sa vychvaľovať do neba, a naopak, a to je náš prípad, sú ľudia, ktorí robia roky poctivú robotu, a nikto o nich nevie,“ hovorí riaditeľ. Pán Zúbek aj v spolupráci s lesníkmi z OZ Žarnovica vyrobil, inštaloval a udržiava viac ako 300 vtáčích búdok v dolinách spravovaných podnikom LESY SR. Jeho výrobky však nájdete zavesené tiež pri základných školách nielen v Žarnovici, ale aj v okrese Žiar nad Hronom.

A tak sme vyrazili zo sídla OZ Žarnovica cez Horné Hámre, Hrabíčov a Ostrý grúň až k obci známej tragédiou z konca druhej svetovej vojny. Zima do týchto končín dorazila tradične skôr ako do doliny, a tak sedemdesiatročného ochrancu prírody nachádzame v teple rodinného domu. Žiaľ, po úraze pádom z rebríka, a preto vám

fotografie aktuálne vyrábaných obydlí pre vtákov neprinášame. Čo však nie je teraz, začne sa o pár týždňov. „Iba teraz som sa začal viac hýbať, ale už sa chystám na ďalšie búdky,“ hovorí Zúbek.

Ako ste sa dostali k tejto činnosti? Odkedy búdky vyrábate?

Nezačínal som s vtáčimi búdkami. Poznámte horec? Tu naokolo máme rastlinku vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), ktorá má

podobné vlastnosti ako horec. Poznám ju odmalička. Ľudia ju tu používajú ako príchut' do pálenky, na tinktúry, čaje aj na ďalšie účely. Lenže lokalita začala zarastať náletovými drevinami. Kosiť bolo treba aby vachta nevymizla. Musel som s ochranármi dohodnúť povolenie na kosenie tejto lúky, veď je to chránené územie, a na správe som si zasa dohodol vstup autom na lesné cesty. Je to päť kilometrov a mám už svoje roky. Tak sa darilo tento vzácny kvietok zachovať.

Vachta trojlístá

Lenže keď sa to kosí, hneď vidno, že tam niečo rastie. Aj som tam raz našiel nejakých ľudí na hrdých terénnych autách, ako túto rastlinku vykopávali. Keď som ich oslovil, ukázali mi pištole za pásom a pýtali sa či mám nejaký problém. Radšej som nemal. Takto nejak sa vlastne začala moja pomoc prírode.

Ste lesník?

Nie! Som poľnohospodársky mechanizátor, no na vojenčine sa niečo stalo, niečo vybuchlo, keď nemalo, a odvtedy som invalid. Ale vrátim sa ešte k predchádzajúcej otázke. Mám záhradu a na nej ovocné stromy. Dlhý čas sme tam mali brhlíky, tešili sme sa im, aj sme ich krmili, a raz som videl, ako vytiahol spoza kory ohromnú húsenicu. To ma tak naštartovalo, že treba aj týmto vtáčikom pomáhať. Raz som našiel na sklade štátnych lesov dutý strom – buk – a spravil som z neho búdku. Tam som ju zavesil, kam chodím lúku kosiť. Po niekoľkých mesiacoch bola obsadená. Začal som potom vyrábať aj ďalšie, už z dosák s rôznymi otvormi, vešal som ich po lese. Vtedy trvalo niekoľko mesiacov, kým si na ne vtáky zvykli, dnes je situácia úplne iná. Teraz, keď zavesím búdku niekedy je do troch dní obsadená, a ten počet mladých, čo v niektorých je... Už som napočítal aj 13 mladých sýkoriek v jednej búdke. Nevieam, či od jeden rodinky, ale bolo. Viete si predstaviť, koľko je to hmyzu, kým ich rodičia odchovávajú?

Ako si vyberáte miesta na inštaláciu búdok?

Zo začiatku som umiestňoval búdky na odľahlých miestach, aby neboli vtáky rušené. Až časom, keď som začal spolupracovať s odštepným závodom Žarnovica, som ich začal dávať pozdĺž lesných ciest. To bolo to pravé. Vtáčikom to neprekáža, pri lesných cestách nie sú rušené. Také sú im vzácne, že niekedy nájdem aj tri hniezda v jednej búdke. Už sme v spolupráci s OZ Žarnovica obsadili napríklad Prochoťskú dolinu, Vicianovu dolinu aj ďalšie lokality. Osádzanie popri cestách má aj ďalšie výhody. Nezabudnem, kde som búdky pripevnil, je k nim ľahší prístup, a aj turisti majú možnosť vidieť o niečo viac. Výber lokality je však dôležitý. Vyhľadávam hladké stromy bez vetiev a s dostatočným miestom pred výletovým otvorom. To kvôli dravcom. Búdky vešiame do výšky troch až štyroch metrov.

Po určitej dobe búdky mením za nové; staré zoberiem; a tie, ktoré sa dajú, tak opravím. Robím s rôznymi otvormi a pri umiestňovaní ich striedam. Búdky sú celoročne využité, na zimu sa tam niekedy nasťahujú plchy. V iných sa zasa vtáky v zime skrývajú pred počasím, takže na jar ich musím vyčistiť, lebo je tam plno trusu.

Pravdepodobne ste už pri tejto práci zažili veľa zaujímavých okamihov.

Tento môj koníček je niekedy aj pekne adrenalinový. Auto mám iba na chodenie mimo ciest, bez poznávacej značky, no raz ma skoro zatkli. Na niektoré miesta sa bez toho, aby som prešiel cez štátnu cestu nedostanem, a raz ma videli policajti, ale keď som odbočil na lúku, odišli. Vraciam sa, a vidím okolo auta policajtov so samopalmi. Preboha, čo sa stalo? A ono vraj: pôjdete s nami! Ťažko im bolo vysvetliť, že som na lesnej ceste, pretože idem zavesiť vtáčie búdky. Vtedy práve naháňali nejaký džíp, chlapov z neho nechytali, iba prázdne auto našli, a ja som sa im tam nechtiac priplietol do cesty.

Máte aj nejaké ohlasy od cudzích ľudí?

Samozrejme! Najmä turistom sa to páči. Raz som práve čistil búdky pred sezónou a pristavila sa pri mne skupinka turistov, že vraj aké sme občianske združenie, že vyvesujeme toľko búdok. Nuž povedal som, že žiadne, že to majú pod patronátom štátne lesy. Boli veľmi prekvapení. Podľa mňa nám miznú malé spevavce. Tých je málo, zato sa rozšírili sojky, straky drozdy a krkavce. Iniciatíva amatérskeho ochrancu prírody pána Zúbeka nenechala chladným ani vedenie OZ Žarnovica. „Spolupráca funguje tak, že dáme materiál, poskytneme aviu, chlapi s rebríkom idú spolu s ním do terénu. Samému človeku je inštalácia a čistenie búdok v lese v štvor metrovej výške nebezpečná,“ hovorí riaditeľ OZ. Distribúciu a využitie búdok od pána Zúbeka zabezpečujú aj sami v rámci lesnej pedagogiky keď inštalujú búdky pri základných školách v pôsobisku OZ. „Je dobre, keď sa akcie, ktoré robíme, udržia pri živote. Lesníci, ktorí sú na úsekoch s inštalovanými búdkami, tvrdia, že les je tam zdravší,“ dodáva Kicko.

Vlastimil Rezek

Národné memorandum o lesoch

Ministerstvo pôdohospodárstva odštartovalo diskusiu o Národnom memorande o lesoch s Ministerstvom životného prostredia SR (MŽP SR). Agrozort požaduje, aby sa k obsahu memoranda mali možnosť vyjadriť všetky dotknuté strany – od štátnych inštitúcií, cez majiteľov, obhospodarovateľov, vedeckej a akademickej obce až po tretí sektor. Východiskami na diskusiu sú okrem iného:

Rešpektovanie trvalo udržateľného hospodárenia v slovenských lesoch.

Definovanie merateľných cieľov ochrany prírody a podpora zelenej ekonomiky.

Vyriešenie zonácií národných parkov a predovšetkým Vysokých Tatier.

„Obviňovanie jednej, či druhej strany zo vzniknutej situácie nás vpred neposunie. Tento dokument je základ na vyriešenie zložitej situácie v lesoch, ktorú spôsobili predchádzajúce vlády prijímaním nekoncepčných a neraz protichodných zákonov. Vzhľadom na jeho význam je však nevyhnutné, aby sa k nemu mali možnosť vyjadriť a poskytnúť argumenty všetky zúčastnené strany. Trváme tiež na tom, aby sa v rámci memoranda vyriešila aj zonácia chránených území. A to najmä nášho najstaršieho národného parku vo Vysokých Tatrách, ktorého zonáciu už 15 rokov obchádzajú všetci ministri životného prostredia. Spoločne stanovme jasné pravidlá, tak aby si zelené a zdravé lesy a výrobky zo slovenského dreva mohli užívať po nás aj naše deti a deti ich detí,“ uviedla Gabriela Matečná, ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Zdroj – MPRV

Agrozort podporí tých, čo dbajú na verejnoprospešné a mimoprodukčné funkcie lesov

Agrozort pripravil vyhlášku o poskytovaní podpory v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov. Jej cieľom je motivovať obhospodarovateľov lesov, aby uplatňovali prírode blízke a trvalo udržateľné hospodárenie. Uplatňovať sa má v takých lesoch, kde primárnym cieľom nie je zisk, ale plnenie verejnoprospešných a mimoprodukčných funkcií lesov.

Cieľom vyhlášky je motivovať obhospodarovateľov lesov, aby hospodárili trvalo udržateľným spôsobom a uplatňovali prírode blízke hospodárenie, ktorých primárnym cieľom nie je zisk, ale plnenie verejnoprospešných a mimoprodukčných funkcií lesov. K dispozícii budú 2 milióny eur a podporu bude poskytovať Pôdohospodárska platobná agentúra (PPA). Odmena pre obhospodarovateľa lesa zo strany štátu bude určená na poskytovanie netrhových úžitkov.

Zdroj – MPRV

Nedožité deväťdesiatiny významných lesníkov

Ing. Vincent Horváth

Napriek tomu, že o tomto známom lesníkovi autor nemá dostatočné biografické údaje, ani fotografický portrét, za svoj pozoruhodný prínos pre oravské lesy si zaslúži, aby sme si na neho spomenuli aspoň v stručnej a neúplnej forme.

Ing. Vincent Horváth sa narodil 8. 12. 1927 v podhorí Malých Karpát, vo vinohradníckej Modre, kde získal základné vzdelanie. Odborné vzdelanie sa rozhodol získať na Štátnej vyššej lesníckej škole v Banskej Štiavnici. Bolo to v období Slovenského štátu, tu ho zastihlo aj Slovenské národné povstanie, kedy štúdium i samotná prevádzka školy a vyučovacie procesy boli veľmi náročné a prerušované. Napriek ťažkému obdobiu v roku 1947 úspešne zmaturoval.

Po maturite nastúpil na Lesnú správu do Oravskej Polhory. Počas rozdelenia lesného hospodárstva na pestebný a ťažobný smer v rokoch 1952 – 1955 bol zadelený do funkcie vedúceho výrobného oddelenia v Oravskom lesnom priemysle. Po jeho zrušení a navrátení klasického lesného hospodárstva pôsobil v rokoch 1956 – 1958 ako vedúci prevádzkového oddelenia na Lesnom závode Zákamenné.

V roku 1958 prechádza na Lesný závod do Námestova, kde onedlho začína diaľkovo študovať na Vysoké škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene, ktorú absolvuje s inžinierskym diplomom v roku 1967.

Na Lesnom závode Námestovo postupne zastával všetky najvýznamnejšie odborné funkcie od vedúceho výrobnotechnického úseku až po hlavného inžiniera. Mal povest' vynikajúceho odborníka, pozitívne naladeného človeka a bol známy svojím príslovečným humorom. Okrem svojho pracovného zadelenia zastával na lesnom závode viacero významných spoločenských funkcií.

Jeho pracovná i spoločenská činnosť bola ohodnotená viacerými oceneniami. Stal sa držiteľom pracovného vyznamenania „Najlepší pracovník podniku“ i „Najlepší pracovník rezortu“. Následne dostal aj „Pamätnú medailu k 30. výročiu SNP“.

Počas asi 40-ročnej poctivej práce pre slovenské lesníctvo zostal verný Orave, tu sa oženil, prirástli mu k srdcu oravské lesy i ľudia.

Poznali sme ho ako dobrého kolegu, výborného odborníka a pracovníka. Obdivovali sme jeho pracovnú aktivitu, organizátorskú prácu a zápal pre všetko, čo bolo na prospech lesného hospodárstva, ale aj okruhu jeho priateľov a pracovného kolektívu. Žiaľ, zaslúžený dôchodok si veľmi neužil, pretože

minister hospodárstva Gejza Medrický

Doc. Ing. Miroslav Čapek, DrSc.

zomrel predčasne. O to viac si vážime všetko, čo pre slovenské lesy vykonal.

Viliam Stockmann

Doc. Ing. Miroslav Čapek, DrSc.

Narodil sa 24. 8. 1927 v Bezděkove na Českomoravskej vrchovine. Po základnom vzdelaní pokračoval na Štátnom reálnom gymnázii v Brne – Žideniciach, ktoré ukončil maturitou v r. 1946. Vzápätí nastúpil na Lesnícku fakultu Vysoké školy zemědelskej v Brne. Po jej absolvovaní v r. 1950

nastúpil ako taxátor do Plzne na vtedajší Závod na úpravu lesného hospodárstva. Jeho túžba pracovať na Slovensku sa konečne splnila až v r. 1953, keď ho od 1. januára prijali na vtedajší Výskumný ústav lesného hospodárstva (VÚLH) do Banskej Štiavnice.

V roku 1959 na Biologickom ústave ČSAV v Prahe obhájil kandidátsku dizertačnú prácu. V rokoch 1962 – 1963 absolvoval ročnú vedeckú stáž na Research Institute of Biological Control (Výskumný ústav biologického boja) v Belleville v Kanade. Okrem tejto ročnej stáže v Kanade absolvoval v rokoch 1963 – 1989 ďalších 19 kratších študijných pobytov a pracovných ciest v Gruzínsku, Južoslávii, Maďarsku, Moldavsku, Nemecku, Nizozemsku, Poľsku, Rakúsku, Rumunsku, Severnej Kórei, Spojenom kráľovstve, Švajčiarsku a USA.

V r. 1967 sa habilitoval na Lesníckej fakulte VŠZ v Brne pre odbor ochrany lesov so špecializáciou lesnícka entomológia s prácou „Kritické zhodnocení klasifikace čeledi lumčíků (Hymenoptera: Braconidae)“ a v r. 1968 ho menovali za docenta.

V r. 1973 obhájil doktorskú dizertačnú prácu „Ekologicko-taxonická štúdia čelade lumčíků (Braconidae) z hľadiska ochrany lesov“ a Slovenská akadémia vied v Bratislave mu udelila vedeckú hodnosť DrSc.

V rokoch 1975–1976 ako externý učiteľ prednášal predmet Ochrana lesov na Lesníckej fakulte VŠZ v Brne.

25 rokov (1966–1990) zastával funkciu vedúceho Výskumnej stanice VÚLH v Banskej Štiavnici.

19 rokov (1970–1989) bol vedúcim Oddelenia ochrany lesov (1970–1981), neskoršie Odboru ochrany lesov a poľovníctva (1982–1989) na VÚLH (dnes Lesnícky výskumný ústav Národného lesníckeho centra) vo Zvolene.

Vo vedeckej práci sa zaoberal entomológiou a sústredil sa na štúdium problematiky biologického boja s hmyzími škodcami na jedli, dube, smreku a borovici. Podľa odporúčenia odborníkov na parazitické blonokridlovce, J. Šnofláka a Z. Boučeka sa už v r. 1953 začal špecializovať na čelaď lumčíkovité – Braconidae. Bola to veľmi náročná a v tom čase neprebádaná skupina, a to najmä pre pracovníka na odlahlom pracovisku s nedostatkom literatúry, porovnávacieho materiálu a pri zložitosti vtedajších vedeckých stykov. Napriek tomu, že doc. Čapeka vo veľkej miere poverovali aj vedúcimi funkciami a praktickými úlohami v lesoochranskej praxi a svojej špecializácii mohol venovať iba časť svojho času (vo veľkej miere večery a víkendy), vďaka

svojej húževnatosti, svedomitosti a cielavedomosti dosiahol vynikajúce výsledky. Vo výskume čelade lumčíkovitých (Braconidae) sa zameril na ich larválnu taxonómiu, biológiu a hostiteľské vzťahy, a stal sa celosvetovo uznávaným odborníkom. Urobil zásahy do systematiky taxónov skupín rodov a čeladí postavených do tých čias najmä na štúdiu imág. Veľmi rozšíril a prehĺbil poznatky o parazitoidoch hmyzu, najmä lesných a poľnohospodárskych škodcov, ich vzťahoch k hostiteľom, aj tzv. synparazitických vzťahoch medzi samotnými parazitoidmi. Tieto zásahy boli medzinárodnou hymenopterologickou a vedeckou komunitou pozitívne prijaté. O jeho prínose svedčí i to, že hymenopterológovia po ňom pomenovali deväť pre vedu nových druhov lumčíkov, objavených na území Československa, Mongolska a USA.

Vyriešil a do prevádzky zaviedol väčší počet výskumných úloh.

Po odchode do dôchodku (1990) sa s rodinou presťahoval do Brna, ale s bývalým pracoviskom neprerušil kontakty. Naďalej sa zúčastňoval na práci vedeckých komisií pri posudzovaní a obhajobe výskumných správ, diplomových či dizertačných prác. Zostavil anglicko-slovenský a slovensko-anglický lesnícky slovník.

Je autorom alebo spoluautorom 26 výskumných správ, 233 vedeckých, odborných a iných prác, 17 kníh a dvoch vysokoškolských

skrípt, 62 prednášok (z toho 24 cudzojazyčných). Bol oponentom 108 doktorských, kandidátskych, rigorózných a diplomových prác, habilitačných a profesorských konaní, grantových a prevádzkových projektov a záverečných správ. Recenzoval 68 článkov a kníh a redigoval deväť zborníkov.

Prežil dlhý, bohato naplnený, zmysluplný a užitočný život.

Zomrel 8. októbra 2008 v Brne vo veku 81 rokov.

Bol čestným členom Slovenskej entomologickej spoločnosti pri SAV.

Jeho ocenenia:

1977: Čestná bronzová plaketa ČSAZ za zásluhy o rozvoj a výskum v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

1987: Medaila VÚLH Zvolen za budovanie lesníckeho výskumu na Slovensku.

2001: Strieborná medaila VÚLH Zbraslav-Strnady za dlhoročnú významnú výskumnú činnosť na úseku ochrany lesov.

2003: Fándlyho medaila.

2008: Strieborná medaila Národného lesníckeho centra za rozvoj lesníckeho výskumu na Slovensku

Dňa 18. 4. 2009 sa vo Svätom Antone konalo spomienkové stretnutie, počas ktorého bola na počesť doc. Miroslava Čapeka v parku pri kaštieli vysadená sadenica sekvojovca mamutieho *Sequoiadendron giganteum*.

Viliam Stockmann

Ekonomickú aj ekologickú hodnotu každého stromu posudzujú LESY ČR na štyroch skúšobných plochách

Českí lesníci z podniku LESY ČR učia svojich kolegov posúdiť ekonomickú aj ekologickú hodnotu každého stromu. Projekt zatiaľ prebieha na štyroch hektárových plochách, postupne sa táto metóda nazývaná Marteloscop začína uplatňovať tiež v bežných hospodárskych štátnych lesoch. Postup oceňujú aj tamojší ekológovia.

Pred rokom vybrali lesníci štyri jednohektárové porasty s najdôležitejšími hospodárskymi drevinami: smrekom, borovicou, bukom a dubom. V Železných Rudě si koncom novembra vyskúšali zástupcovia šumavských lesných správ aj LESOV SR.

V budúcom roku budú v Železných Rudě pokračovať, ale tiež na Lesnej správe Křivoklát, kde je buková plocha, a aj na Lesnej správe Plasy s dubovou a borovicovou plochou. „Je dôležité, aby pri vyznačovaní stromov určených na ťažbu postupoval touto metódou každý lesník. Treba posúdiť, či sa vyplatí konkrétny strom vyťažiť, pokiaľ má väčšiu biologickú hodnotu ako prínos z predaja dreva,“ zdôraznil výrobnotechnický riaditeľ podniku LESY ČR Václav Lidický. Metóda pochádza z Francúzska. V desiatich krajinách Európy je v súčasnosti v hospodárskych lesoch 29 ukázkových plôch. Lídrom projektu je Nemecko. Marteloscop uplatňuje u stromov s nízkou ekonomickou hodnotou. Na hektári lesa tak zostáva asi desať ekonomicky cenných stromov,“ povedal v Železných Rudě riaditeľ nemeckého lesného závodu v Ebrachu Ulrich Mergner.

Podľa európskych skúseností je možné ekonomické aj ekologické hľadisko zlúčiť. Ako však dodáva český lesnícky ekológ, profesor Jozef Franta z Botanického ústavu Akadémie vied ČR, žiadna metóda nie je jediná správna, ako ani dogma. „Klimatická zmena nás núti rozmýšľať o novom prístupe aj pohľade na lesnícke hospodárenie. Inšpirácia severským lesníctvom je minulosť, teraz sa obzerajme po Švajčiarsku, Slovensku alebo nemeckom Bádensku-Württenbersku. Marteloscop praktizovaný Lesmi ČR musím oceniť, je signálom pochopenia prírodných zmien,“ uviedol.

Česká republika sa týmto projektom aktívne zapojila do európskeho Integrate+, ktorý koordinuje Európsky lesnícky inštitút so sídlom vo fínskom Joensuu.

Eva Jouklová, LESY ČR

Štebot okolo vtáčích búdok

Netrvalo dlho a leto vystriedala jeseň. Jeden z jej krásnych ale už pomerne chladných dní sme trávili v parku v Sobraneckých kúpeľoch na lesníckom náučnom chodníku a pomáhali sme... Na dôkaz toho, čo sa tu 16. novembra odohralo, sa môžu všetci prísť pozrieť.

Informačná tabuľa a 25 ornitologických búdok typu sýkorník veľký sa stali súčasťou tohto nádherného prostredia na východe Slovenka v deň, keď štátny podnik LESY Slovenskej republiky spustil svoj ďalší projekt s názvom Pomáhame vtáctvu našich lesov. Tento projekt sme popisovali už vo februárovom čísle nášho časopisu, ale teraz sa od slov prešlo priamo k činom. Deti zo základnej školy v Sobranciach neváhali zobrať do ruky klynce a kladivá, a hoci bol jeden stupeň pod nulou, pustili sa do výroby búdok pre obyvateľov nášho lesa. Kým jedni žiaci pracovali, ďalší sa zoznamovali s druhmi potenciálnych obyvateľov týchto búdok, tvorili si vlastné vtáčiky, odznaky, dokonca mohli odísť s niektorým spevavcom namaľovaným priamo na tvári vyštípanej mrazom.

Za dve hodiny už boli búdky pripravené. Naši lesníci ich zobrali spolu s pripraveným rebríkom a deti pomáhali hľadať v poraste stromy, na ktoré sa vtáčie búdky umiestňovali. Aby nedošlo k žiadnym hádkam, zamestnanci odštepného závodu stromy vopred vybrali a pooznačovali. Takže už bolo treba len nájsť žltú, prípadne zelenú stuhu. To bolo detského štebotu, keď sa lesníci a dokonca aj triedna pani učiteľka šplhali do výšin a umiestňovali nové lesné príbytky.

Robota urobená, treba vypiť teplý čaj, trochu si zajať, a deti v autobuse sa nám už pomalinky vzdávali z tohto slnkom zaplaveného lesa. Už neostávalo nič iné, len rýchlo zbalit stany, materiál, aktivity a nechať

obyvateľov lesa, aby mohli nerušené objavovať nové úkryty, ktoré im poskytnú väčšie šance na prežitie tejto zimy a na ja umožni zahniezditi a odchovať nové potomstvo.

Takže sa lúčime zo Sobraneckých kúpeľov a tešíme sa, že budeme aj ďalší rok takto iste pomáhať, a to nielen v Sobranciach. A aby som nezabudla, veľká vďaka patrí všetkým, ktorí tento projekt pomohli odštartovať, a zároveň všetkým, ktorí sa do neho zapoja.

LESU ZDAR

-as-

Projekt Pomáhame vtáctvu našich lesov - novinky

Nové ornitologické búdky na lesných náučných chodníkoch. Takto nejako sme popísali náš projekt už v spomínanom článku zo začiatku tohto roka. Novinkou v rámci projektu je zámer, s ktorým by som Vás všetkých chcela oboznámiť.

Ako dobre viete, na mnohých akciách s deťmi, tvoríte krmidlá a vtáčie búdky, ktoré si deti môžu následne zobrať domov. Nie

všetky však poslúžia dobrej veci. Niektoré skončia v pivniciach alebo na povalách a deti na ne časom zabudnú. Nie je to pravidlo, ale stáva sa.

Preto by bolo lepšie zamyslieť sa nad tým, či nebudeme na takýchto akciách pripravovať ornitologické búdky, ktoré potom umiestnime do našich lesov. Má to viac pozitív:

1. Deti budú mať dobrý pocit, že sa zapojili do nového projektu, a že nimi vytvorené búdky budú pomáhať vtáčikom v lese.
2. Takto pripravené búdky môžete s deťmi kedykoľvek odnieť do lesa, bez toho aby bol potrebný priestor, prípadne stoly, materiál a náradie na ich výrobu.
3. Deti sa hneď na akcií dozvedia, v ktorej časti lesníckych náučných chodníkov, prípadne lesa v blízkosti ich obce alebo školy sa búdky umiestnia. Je to dobrý spôsob ako dostať rodiny do monitorov a televízorov priamo do prírody, na miesto, kde sa môžu tešiť z výtvorov svojich detí.
4. Materiál na ornitologické búdky bude hradený z projektu Pomáhame vtáctvu našich lesov, prípadne bude priamo zabezpečovaný centrálnou.

-as-

Lesná pedagogika nepozná hranice ani nočný kl'ud (pokračovanie)

Lesná pedagogika prekročila hranice nočného kludu priamo na už spomínanom európskom kongrese lesnej pedagogiky. A to doslovne. Celý les, do ktorého sme vkročili krátko po dvadsiatej prvej hodine, sa javil úplne inak, než les, ktorý sme navštívili počas dňa. Až vtedy sme si začali uvedomovať, čo všetko je treba urobiť, aby nočné aktivity prebehli bezpečne.

Lesné zvieratá v noci

Pri tejto aktivite treba vybrať čo najmenej náročný lesný terén a striktno stanoviť hranice, kde bude aktivita prebiehať, napríklad opáskovaním, prípadne ako hranicu zvolit lesnú cestu. Ďalej treba na čierny papier nalepiť oči z reflexnej pásky a bielou pastelkou

napísať v hádankách charakteristiku daného zvieratá. Tieto hácky papiera označené číslicami 1 až 10 je treba umiestniť na stromy v rôznych výškach z rôznych svetových strán tak, aby deti dokázali prečítať text.

Pred samotnou aktivitou každá skupinka detí (prípadne každé dieťa) dostane baterku, štyri hácky papiera s fotografiou a popisom lesného zvieratá. Treba zopakovať, kadiaľ vedie hranica „hernej“ lesnej plochy a zakázať jej prechodenie.

Hra sa začína povelom. Deti pomocou bateriek v lese hľadajú reflexné oči. Zmyslom hry je nájsť oči patriace štyrom zvieratám, ktoré dostali na hákoch papiera, a pridelit im čísla, ktoré sú napísané na háčku s očami (napr.: oči číslo 2 patria jazvecovi lesnému).

Aby deti správne identifikovali zvera, musia mať o ňom dostatok informácií. Víťazom tejto hry sa stáva skupinka, ktorá prvá správne prideli čísla reflexných očí k lesným zvieratám.

Nočná karavána

Nočná karavána je obdobou slepej karavány. Pomedzi stromy v lese sa natiahne lano, na ktorom sú umiestnené prírodniny (napr. rohy, parohy, šišky) a nádoby s rôznymi druhmi drobných prírodnín ako sú semienka, bylinky, prípadne aromatizované handričky.

Pri tejto hre vytvoria deti zástup a za pomoci lesného pedagóga sa presunú z bezpečia chodníka bez použitia bateriek k začiatku vodiaceho lana. Ich úlohou je rozpoznať a zapamätať si čo najviac prírodnín umiestnených na lane.

Na zvýšenie bezpečnosti je vhodné smerovať koniec lana k samotnej lesnej ceste. Tým sa zníži riziko úrazu, ktoré hrozí pri presune lesom bez použitia svetla.

Hádaj, kto to hovorí

Aktivita zameraná na rozpoznávanie zvierat pomocou sluchu. Deti sa postaví do kruhu na lesnej ceste alebo sa presunú pomocou bateriek do lesa a tam vytvoria kruh. Lesní pedagógovia sa postaví za vonkajší obvod kruhu a za pomoci nahrávok púšťajú

hlasy zveri, prípadne prejavy ich prítomnosti v lese ako je napr. otlkanie parožia, a za pomoci vábničiek imitujú zver.

Aktivita lesnej pedagogiky v lese za tmy a v nočných hodinách sú pre deti omnoho

emočnejšie ako počas dňa, čo sme mali možnosť zažiť na vlastnej koži. A čo z toho vyplýva? Emócie detí počas aktivít lesnej pedagogiky umožňujú lámať bariéry, prekonávať strach, prekračovať vlastné hranice i narušať nočný klud 😊

-as-

Znovuzrodenie lesných studničiek v Topoľčiankach

Každý pozná ten pocit, keď sa rozhorúčenej z túry či cyklistiky môže ovlažiť studenou pramenistou vodou. Napíť sa z dlaní čirej studenej vody, odpočínúť si v nádhernom prostredí lesa a započúvať sa do krásneho spevu hôr. Tento pôžitok poskytujú svojim návštevníkom aj studničky vybudované na Lesnej správe Hrušov v pôsobnosti OZ Topoľčianky.

S budovaním studničiek – murovaných

prameňov začali na LS Hrušov už v roku 2013, keď vznikli studničky Ostrá, Dubovo a Jelení prameň. V roku 2014 k nim pribudol prameň Žiare a toto leto pribudli ďalšie štyri studničky Malá Hlboká, Zlatno, Nestašová a Vlkovadová.

Práve Lesnou správou Hrušov sa tiahne jedna z najnavštevovanejších dolín v Tribečskom pohorí – Hlboká dolina. Táto dolina je pospájaná s množstvom ďalších malebných

dolín. Studničky v nich zapadali časom do zabudnutia, ale vďaka rozhodnutiu vedúceho lesnej správy Hrušov im je znova vdychovaný život. Práve Ing. Paulenka, doviedol do Tribečských hôr pána Filandu. Tento roďák z Nevoľného, vďaka svojmu dôvtipu a šikovnosti rúk dokáže nasmerovať chaotické toky prameňov na miesto, kde má vyrásť ďalšia oáza pokoja v Tribečských lesoch.

Katarína Garajová

Vlkovadová

Dubovo

Malá Hlboká

Stručná história dejín Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov Žarnovica a jeho presťahovania do Zvolena (3. časť)

Personálne obsadenie Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v Žarnovici pred presťahovaním do Zvolena

- prednosta Ing. Ján Bella, hlavný lesný radca, riaditeľ štátnych lesov a majetkov
  - organizačný a osobný referát: prednosta Štefan Krébes, hlavný aktuársky tajomník
  - obchodný a priemyslový referát: prednosta Ladislav Szabó, lesný radca
  - inšpekcia štátnych lesov I.: prednosta Ing. Imrich Nemeš, hlavný lesný radca
  - inšpekcia štátnych lesov II.: prednosta Ing. Alojz Janík, hlavný lesný radca
  - taxačné oddelenie: prednosta Ing. Július Mauréry, lesný radca
  - stavebné oddelenie: prednosta Ing. Eduard Stollár, lesný radca
  - právne oddelenie: prednosta neobsadené, zast. Štefan Krébes, hlavný aktuársky tajomník
  - učtáraň: prednosta: Juraj Orbán, účtovný riaditeľ
  - pomocná kancelária: prednosta Vojtech Hronský, hlavný kancelársky oficiál
- Hospodárske a bilančné jednotky riaditeľstva:

13 správ štátnych lesov:

- správa ŠL Brod v Žarnovici – prednosta Ing. Gejza Krébes, lesný radca

- správa ŠL Hliník – prednosta Aurel Berger, lesný kontrolór
  - správa ŠL Jalná – prednosta Ing. Jozef Bernard, lesný radca
  - správa ŠL Kremnica – prednosta Ing. Ľudovít Macko, lesný radca
  - správa ŠL Kriváň, Detva – prednosta Ing. František Žilák, lesný radca
  - správa ŠL Viglaš – prednosta Ing. Ján Delinga, lesmajster
  - správa ŠL Banská Štiavnica – prednosta Ing. Július Volfinau, lesný radca
  - správa ŠL Svätý Anton – prednosta JUDr. Ing. František Papánek, lesný správca
  - správa ŠL Bohunice – prednosta Ing. Július Hájnický, lesmajster
  - správa ŠL Voznica – prednosta Ing. Eugen Lukáčik, lesný správca
  - správa ŠL Topoľčianky – prednosta Ing. Pavel Trančík, lesmajster
  - správa ŠL Holíč – prednosta Ing. Karol Cvrček, lesný radca
  - správa ŠL Šaštín – prednosta Ing. Ferdinand Sigotský, lesný radca
- 1 správa štátnej pily:
- správa pily Žarnovica – prednosta Ing. Ľudovít Sláčik, lesmajster
- Rozloha obhospodarovanej pôdy pri Riaditeľstve ŠLM Žarnovica:
lesná pôda, hospodárske lesy	74.565 ha

lesná pôda, ochranné lesy	458 ha
pasienky	4596 ha
neplodná plocha	584 ha
Spolu Žarnovica	80.203 ha

Následná reorganizácia správ ŠL vo Zvolene a v Banskej Bystrici

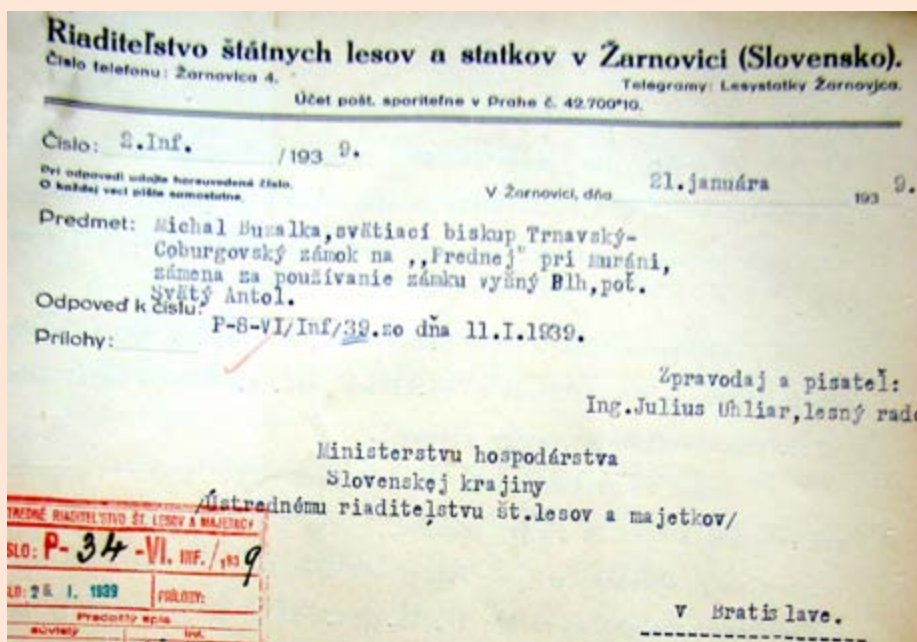
V súvislosti s presťahovaním Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v Žarnovici do Zvolena nastali aj menšie zmeny na úrovni správ. Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov v Banskej Bystrici listom č. 1708-II/1/1942 zo dňa 21. 2. 1942 zasiela na Ministerstvo hospodárstva (Ústredné riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov) v Bratislave, zápisnice o tejto skutočnosti so žiadosťou o ich schválenie. Spravodajca a pisateľ listu, ako aj realizátor tejto reorganizácie bol Ing. Viktor Lipták, hlavný lesný radca.

A. Zápisnica napísaná dňa 30. 12. 1941 na Riaditeľstve štátnych lesov a majetkov vo Zvolene za prítomnosti zástupcov zvolenského riaditeľstva: Ing. Nemeš, Ing. Mauréry, F. Rovňan. Za Riaditeľstvo ŠLM Banská Bystrica boli prítomní: Ing. Lipták, Ing. Gašparík, J. Petrikovich. Správu ŠL vo Zvolene zastupoval Ing. Sokol a Správu ŠL Banská Bystrica Ing. Rosenbach.

Predmetom rokovania bolo organizačné začlenenie Správy ŠL Zvolen k Riaditeľstvu ŠLM Zvolen a zriadenie samostatnej Správy ŠL Banská Bystrica.

B. Zápisnica napísaná dňa 19. 2. 1942 na Správe štátnych lesov vo Zvolene za prítomnosti zástupcov:

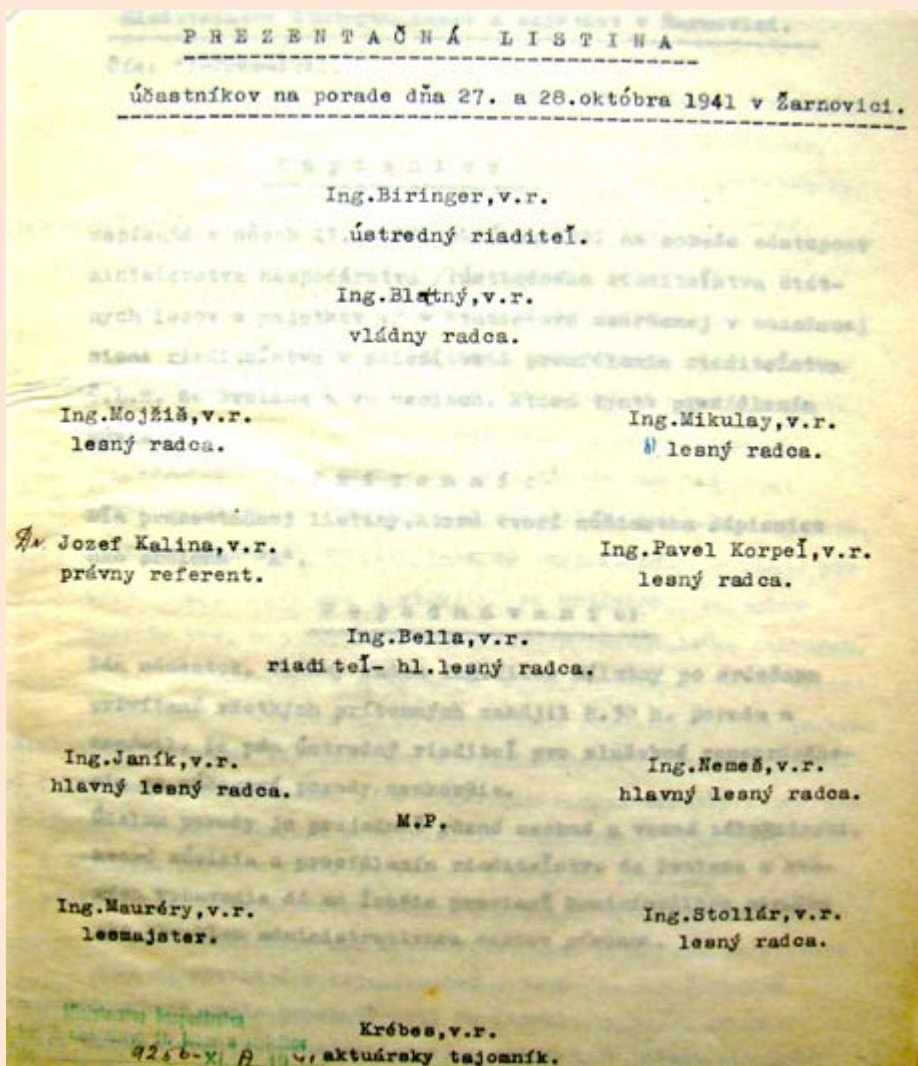
- Riaditeľstvo ŠLM Zvolen: Ing. Imrich Nemeš, hlavný lesný radca, Ing. Július Mauréry, lesný radca, František Rovňan, účtovný tajomník a prednosta Správy ŠL Zvolen Ing. Anton Sokol, lesmajster.
- Riaditeľstva ŠLM Banská Bystrica: Ing. Viktor Lipták, hlavný lesný radca, Ing. Anton Hatiar, lesný radca, Ján Petrikovich, účtovný riaditeľ a prednosta Správy ŠL Banská Bystrica Ing. Július Rosenbach, lesný radca.

Návrh RŠLM Žarnovica o výmenu zámku na Prednej hore za zámok vo Sv. Antone

Signatúra riaditeľa RŠLM v B. Bystrici Ing. Bindera

Účastníci porady na RŠLM v Žarnovici

Predmetom rokovania bolo odovzdávanie agendy Správy ŠL vo Zvolene a zriadenie novej Správy ŠL v Banskej Bystrici.

C. Zápisnica napísaná dňa 26. 2. 1942 na Správe štátnych lesov na Starých Horách za prítomnosti zástupcov:

– Riaditeľstva ŠLM Banská Bystrica: Ing. Viktor Lipták, hlavný lesný radca, Ing. Anton Hatiar, lesný radca, Augustín Thorausch, účtovný tajomník a prednosta Správy ŠL Staré Hory Ing. Štefan Bušík, lesný radca a prednosta Správy ŠL Banská Bystrica Ing. Július Rosenbach, lesný radca.

Predmetom rokovania bolo organizačné odčlenenie ochranného okrsku Špania Dolina od Správy ŠL Staré Hory a pričlenenie k Správe ŠL Banská Bystrica.

Nové Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov Zvolen

Spravuje majetky o celkovej výmere 85.892 ha. Z toho je 80.507 ha lesov.

Riaditeľom je Ing. Ján Bella, hlavný lesný radca.

- Správa ŠL Brod, Žarnovica: polesie Klak, Hrabičov, Brod, Prochotská, Žarnovická Huta, drevosklad Žarnovica
- Správa ŠL Hliník: polesie Podzámčie, Horná Ždaňa, Hliník, Prochoť, drevosklad Hliník
- Správa ŠL Jalná: polesie Hronská Breznica,

Šášovské Podhradie, Železná Breznica, drevosklad Hronská Breznica a Jalná

- Správa ŠL Kremnica: polesie Sklené, Dolný Turček, Ihráč, Ihráč Píla
- Správa ŠL Víglaš: polesie Kalinka, Detva, Suchohradná, Kyslinky, Očová, drevosklad Víglaš, lesná železnica Víglaš – Kyslinky
- Správa ŠL Kriváň – Detva: polesie Bystrô, Snohy, Lom, Hriňová, Detvianska Huta, pila Hriňová, lesná železnica, drevosklad Hriňová, Kriváň – Detva
- Správa ŠL Banská Štiavnica: polesie Žakýl, Kozelník, Kolpachy, Močiar, drevosklad Banská Štiavnica
- Správa ŠL Svätý Anton: polesie Svätý Anton, Sitno, Tepličky, L.o.o. Ilija, drevosklad Hontianske Tesáre
- Správa ŠL Bohunice: polesie Dekýš, Krížna, Štampoch, L.o.o. Vysoká, Obora Bátorce
- Správa ŠL Žarnovica: polesie Voznica, Žarnovica, Rychňava, drevosklad Rudno
- Správa ŠL Holíč: polesie Holíč, Gbely, Adamov, Vieska
- Správa ŠL Šaštín: polesie Brodské, Čáry, Bory, Šaštín
- Správa ŠL Zvolen: polesie Môťová, Budča, Kráľová
- Správa štátnej pily Žarnovica
- Tri správy lesnej železnice

Viliam Stockmann

„Musím si nájsť priateľov a spoznať veľa vecí.“

(Malý Princ – Antoine de Saint-Exupéry)

V prípade, že hľadáte ideálne miesto pre vaše 2% z daní, poukázaním práve pre o.z. Svetielko nádeje pomôžete na tom najsprávnejšom mieste.

Touto cestou by som Vás chcela osloviť v mene vedenia štátneho podniku LESY Slovenskej republiky, s možnosťou príspeť o.z. Svetielko nádeje formou 2% z dane. Občianske združenie SVETIELKO NÁDEJE pomáha deťom a ich rodinám pri nerovnom boji s chorobou, ktorá nehrá podľa žiadnych pravidiel a boj s ňou je neuveriteľne ťažký a finančne náročný. Vzniklo v roku 2002 a podáva pomocnú barličku celým rodinám v ťažkej životnej situácii, na zlepšenie či už kvality života, pri poskytovaní domácej liečby alebo odbornej psychologickej pomoci.

Prečo príspeť Občianskemu združeniu SVETIELKO NÁDEJE? Nie preto, že sa to patrí... Nie preto, že musím... Nie preto, lebo idú Vianoce a vtedy je obvyklé robiť dobré skutky... Ale preto, lebo CHCEM z celého srdca pomôcť...

Ak je to aspoň trošku možné, je vítané príspeť akýmkoľvek skutkom, alebo finančným príspevkom. Možno práve Váš príspevok pomôže vyčarovať úsmev, splniť sen malého pacienta a v neposlednom rade napomáhať zlepšovaniu zdravotného stavu. Je to klišé, ale v tomto prípade paradoxne platí, že materiálne veci sú nesmierne dôležité na zabezpečenie pomoci deťom onkologickým pacientom. Prostredníctvom Vašej pomoci príde všetko ostatné, pre nás zdravých samozrejme. Darovať nádej je také jednoduché. ☺

-mn-

Občianske združenie SVETIELKO NÁDEJE
 Detská fakultná nemocnica s poliklinikou
 Nám. L. Svobodu 4, 974 09 Banská Bystrica
 Tel.: + 421 908 073 073
 E-mail: office@svetielkonadeje.sk
 www.svetielkonadeje.sk
 IČO: 37889346, DIČ: 2021703200
 Bankové spojenie: Tatra banka, a.s., B. Bystrica:
IBAN SK83 1100 0000 0026 2075 6262,
SWIFT TATRSKBX

Les na plátne i na dreve

Miesto, kde oživa les mimo lesa. Tam kde-si šuchoce lístie, tam cítiť sneh hoci je tam často aj viac ako 23 stupňov, miesto, kde nerušene môžete pozorovať lesné zvieratá bez toho, aby sa pred vami ponáhľali ukryť do bezpečia... miesto, kde zastal čas... a to všetko v bezpečí štyroch stien.

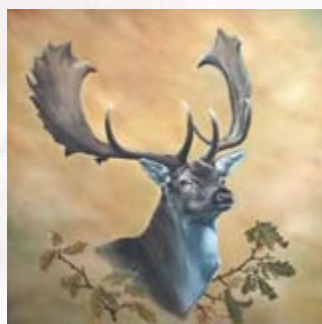
O malbách a kresbách, ktoré sú staré takmer ako ľudstvo samo (presnejšie sú známe z obdobia praveku), bolo už napísané hádam všetko. Tie prvotné, namaľované na skalné steny, zobrazovali s výnimočnou presnosťou bizóny, kone a jelene. Boli namaľované jasnými farbami vytvorenými z rozličných minerálov rozdrvených na prach a zmiešaných so živočíšnym tukom, vajecnými bielkami, rastlinnými šťavami, prípadne krvou. Na steny sa nanášali štetcami vyrobenými z vetvičiek a trstiny, prípadne boli na stenu vyfúkané. Maľby boli súčasťou svetského a cirkevného života, stali sa investičnými predmetmi, zdobia galérie, domovy,

sú ukryté v trezoroch alebo na povalách... skrátka ovládli modrú planétu...

Ak túžite mať však doma kúsok nefalšovaného dokonalého lesa, takého, ako vidíte na malbách v tejto rubrike, netreba chodiť ďaleko. Tieto obrazy vznikli pôsobením „lesníckeho štetca“ na východe Slovenska. Ak stále nevíete, o kom je reč, potom ste asi ešte nikdy nedržali v rukách kalendár s kresbami zvierat, ktorý každoročne pripravuje náš kolega Igor Gavula. Jedna jeho maľba vzniká celé týždne, a tak, ako sám tvrdí, má čo robiť, aby stihol pripraviť obrázky do celého kalendára. Ale originál je len originál, a tie ste mohli nedávno vidieť v Russayovej vile v Sobrancech od 5. októbra do 16. novembra. Ako sa hovorí, to najlepšie na koniec. Skôr ako ukončíme túto rubriku, chcela by som zapriať Igorovi Gavulovi veľa úspechov a inšpirácií pri jeho tvorbe. Už teraz sa tešíme na jeho ďalšiu výstavu.

-as-

Slamené ozdoby – symbol prosperity aj pamiatka na betlehem

Slama bola v minulosti jeden z najpoužívanejších materiálov. Používala sa nielen na podstielanie dobytku, na výrobu košíkov – slameníc, ako strešná krytina, naplňali sa ňou slamníky do postelí či vypletali sedadlá a lôžka, ale bola tiež obľúbeným materiálom na výrobu dekoratívnych predmetov. A čo to vlastne slama je? Sú to suché zvyšky stebiel a stoniek vymlátených obilnín. V predstavách ľudu symbolizovala úrodu, hojnosť a prosperitu, preto bola považovaná za magickú rastlinu, ktorá mala za zabezpečiť pozitívne výsledky, najmä v hospodárstve. Jej použitie počas Vianoc má pôvod už v predkresťanskom agrárnom kulte v spojení s predstavou o obilnom poli a zabezpečení úrody, ale aj v spojení s kultom mŕtvych. Neskôr si slamu vysvetľovali ako symbol kresťanskej tradície narodenia Ježiška na slame alebo ako pamiatku na betlehemský chliev. Na druhej strane predstavovala materiál poskytujúci teplo a sucho. Vo vidieckom prostredí si ju ľudia v minulosti prinášali počas Vianoc do príbytkov, či už v podobe snopov, ktoré si dávali do kútov a pod stôl, ale aj v podobe rôznych slamených ozdôb. Visiace ozdoby a obradové predmety zo slamy sa pripevňovali na stropy a považujú sa za akýchsi predchodcov ihličnatých vianočných stromčekov. S prienikom ozdobeného stromčeka z miest do dedín sa zmenilo aj umiestnenie slamených ozdôb, ktoré sa zo stropov preniesli práve na vianočné stromčeky.

V Lesníckom a drevárskom múzeu môžeme nájsť viacero slamených ozdôb, ktoré boli v minulosti súčasťou vianočnej výzdoby. Súčasťou národopisnej zbierky sú však aj ozdoby, ktoré boli vyrobené súčasnými ľudovými umelcami, ale podľa tradičných výrobných techník.

Jednotlivé ozdoby sa vyrábali zo stebiel slamy. Slama bola materiálom, o ktorý nebola núdza a poskytovala ideálne možnosti na kreatívne stvárnenie ozdôb, hoci s ňou bolo treba manipulovať opatrne. Na výrobu ozdôb bola najvhodnejšou ražná slama, ktorá je najdlhšia a najpevnejšia. Ojedinele sa používala aj jačmenná alebo pšeničná. Obilie sa kosilo a mlátilo ručne, aby steblá ostali rovné a nepoškodené. Očistené a vyschnuté steblá sa viazali do snopov a odkladali na suché miesto. Na pletené ozdoby bola najlepšia vrchná, najtenšia časť stebľa, hrubšie steblá sa používali na iné druhy ozdôb.

Tradičné slamené ozdoby sa zhotovovali tromi technikami: pletením, navliekaním nastrihaných stebiel a opletaním stebiel okolo ohybného drôtu alebo drievok. Medzi najrozšírenejšiu techniku patrilo pletenie zo stebiel slamy, ktorým sa vytvárali duté

priestorové ozdoby. Pletením vznikol dojem špirálovitého stáčania. Bežné boli ozdoby hrúškovitého tvaru. Radíme k nim napr. tordovaný ihlan, ktorý vyrobil v roku 1992 Drahomír Daloš, či podobná točená pletená ozdoba z Dobrej Nivy, ktorá je zakončená klasom. Špirálovitým stáčaním je vyrobený aj súbor slamených ozdôb pochádzajúcich z Dačovho Lomu. Ich autorom je Juraj Siroň. Na ich vytvorenie bola použitá jačmenná slama a zaujímavý je ich pôvod, ktorý siaha až do prvej polovice 20. storočia, konkrétne do roku 1927. Nájdeť tu zvončeky, košíčky, ozdoby v tvare šišky či gule, ktoré sa v minulosti používali ešte ako súčasť vianočnej výzdoby v ich pôvodnom prostredí.

K najjednoduchším slameným ozdobám patrí retiazka, ktorá vznikla jednoduchým navliekaním slamy na niť. Zhotovená je

z krátkych stebelok slamy a jablčných jadierok. Vyrobila ju Oľga Grúzová v roku 1992. Takéto retiazky sa vyskytovali na celom Slovensku. Medzi jednotlivé steblá sa tiež mohli vkladať rôzne farebné papieriky, textil, či semenka.

Na vianočnom stromčeku sa najčastejšie uplatňovali ploché geometrické ozdoby vyrobené opletaním stebiel okolo 2–3 prekřížených drôtov, prípadne drievok, ktoré tvorili základ a určovali tvar štvorca alebo šesťuholníka. Neskôr sa začala používať aj technika využívajúca žehlenú slamu, s ktorou sa začalo pracovať v 50. až 60. rokoch 20. storočia. Zo žehlenej slamy je vyrobená napr. ozdoba v tvare hviezdy, ktorú vyrobila Erika Mokrá v roku 1992. Sortiment tradičných ozdôb sa postupne obohacoval o nové tvary a výrobné techniky. Z tých novších pochádza napr. aj slamený panáčik od Oľgy Grúzovej z Pustých Úľan a vianočné blaženičky – kolieska vyrobené zo žehlenej slamy, ktoré vyplňa farebný textil v tvare hviezdičiek.

Pletenie zo slamy sa zachovalo až do súčasnosti a aj dnes mnohé vianočné stromčeky zdobia práve slamené ozdoby. Tie tradičné môžete vidieť na vianočnej výstave Obrázky Vianoc II. Vôňa slamy a ihličia, v priestoroch Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene od 7. 12. 2017 do 12. 1. 2018. Výstava, na ktorú Vás srdečne pozývame, bude venovaná tradičnej vianočnej výzdobe príbytkov a hospodárstiev vo vidieckom prostredí.

Stanislava Cúthová, LDM Zvolen

Voda je živel emócií

Drevo od nepamäti zohráva dôležitú úlohu pri relaxácii, oddychu, uvoľnení tela a dobíí energie, ktorú tento materiál vyžaruje. Aj tu sa opäť sa potvrdzuje pravidlo, že móda sa vracia nielen v obliekaní. Kedysi tá najobľúbenejšia vec, aká v domácnosti bola vo forme dreveného koryta či drevenej kade, v dnešnej dobe drevená vaňa predstavuje symbol luxusu a veľkej miery atypickosti.

Drevo ako materiál poskytuje množstvo variácií tvarov od mäkkej sochárskej formy až po modernú eleganciu. Základnou filozofiou zahraničných výrobcov vaní je použitie dreva z kvalitnejších cudzokrajných drevín. Ideálnym drevom z tohto uhla pohľadu je osvedčený a preverený americký dub či africké okoumé, ktoré vynikajúco odoláva plesni, vlhkosti, hnilobe. Vhodné je tiež použitie fínskej borovice, sibírskeho smrekovca, orechu alebo africkej kambaly. Nenahraditeľnou drevinou je teak, ktorý je jedným z najodolnejších drevín a časom sa stáva zlatohnedým od oxidácie. Je extrémne odolný voči vode a proti napadaniu hmyzom a hubami. Pri tomto type materiálu nie je nutné použiť akékoľvek farby, postačí ošetrovanie rastlinnými olejmi.

V protiklade s filozofiou zahraničných výrobcov slovenský výrobca exkluzívnych drevených vaní však tvrdí pravý opak. Vyrobí vaňu z akéhokoľvek typu dreva jedinou podmienkou, ktorú si dáva je použitie certifikovaného dreva. Vane vyrába podľa špecifických požiadaviek klienta. Vaňa, umývadlo podľa vlastného návrhu, rohová vaňa, poprípade špeciálny motív alebo drevenú sanitu? Žiadny problém. Tvar vane sa vypracúva ručne a od začiatku výroby až po finálnu povrchovú úpravu na nej pracujú tri mesiace traja ľudia. V rozklade na drobné viac ako tisícdvesto hodín. Z toho dôvodu sa aj výsledná cena tvorí individuálne, preto sa pohybuje

na hranici desiatok tisíc eur. Každá nadčasovosť v technickom a dizajnovom prevedení však čosi stojí, zato však budúci majiteľ dostane 100% kvalitu.

Materiál určený na výrobu vaní, musí schnúť aspoň dva roky na vzduchu, následne sa umiestňuje do špeciálnych sušičiek a až potom je vhodný na spracovanie. Tento prírodný materiál však vo vlhku pracuje, preto jedným z najdôležitejších postupov počas výroby drevenej vane je povrchová úprava, aby sa predišlo tomuto procesu. Čo výrobca to iná povrchová kvalita. Niektoré výrobky sú napustené špeciálnymi olejmi a následne sa drevo lakuje. Iné majú niekoľko vrstiev špeciálneho laku, ktorý sa postupne vpije do dreva a na povrchu vytvorí akýsi film. Používajú sa aj povrchové úpravy, ktoré majú v poslednej vrstve laku nanočastice striebra. Striebro chráni zdravie človeka a ničí všetky baktérie, ktoré sa môžu vo vlhkom prostredí

vyskytnúť. Po aplikácii všetkých vrstiev je výsledný produkt 100% chránený pred nasiaknutím vodou.

Drevené vane si nevyžadujú viac pozornosti ako klasické keramické vane. Rovnako ako aj travertínové vane sa môžu čistiť špongiou a bežnými čistiacimi prostriedkami. Pri údržbe sa však nesmú používať žiadne ostré predmety, čistiace prostriedky s brúsivými časticami, ktoré by mohli vaňu poškriabať. Ak sa aj objavia bežné vápenné škvrny, môžu byť jednoducho odstránené bežnými čistiacimi prostriedkami. V prípade lokálneho mechanického poškodenia výrobca v rámci servisu opraví závalu tak, že vaňa bude vyzeráť ako nová. Výhodou drevených vaní je, že ak sa povrch poškodí môže sa prebrúsiť a nalakovať lakom, ktorý dokáže odolávať aj 20% kyslému roztoku (napr. Savo) bez akejkoľvek zmeny povrchu.

Drevené vane sa vyznačujú nielen sofistikovaným dizajnom, ale aj trvácnosťou. Vďaka špeciálnemu postupu výroby pôsobením vody, vane nemenia svoj tvar pri akýchkoľvek teplotách. Žiaria dokonalou prírodnou krásou a zostávajú ako nadčasové dielo, ktoré sa dedí z generácie na generáciu. Jedinečný dizajnový kus, každý má svoj vlastný rodný list spolu so zárukou desať rokov, ktorý by podľa odhadov výrobcu mohol vydržať aj 100 rokov.

Voda je živel emócií, podvedomia a očistenia. Prenesením časti prírody do priestorov intimity kúpeľne sa prostredníctvom drevenej vane každá kúpeľňa zmení na oázu relaxu a harmónie. Rituálne očistné kúpele a omývania poznali mnohé kultúry od kresťanstva cez hinduizmus, judaizmus až po moslimov. Skĺbením očisty spolu s materiálom, ktorý je starší ako ľudstvo samo vznikajú aj v dnešnej modernej dobe nenapodobiteľné drevené vane s originálnym organickým dizajnom. Umožňujú návrat človeka ku dávny rituálom očisty tela aj duše.

Doprava dreva lesnými železnicami

Postupná industrializácia Slovenska si v druhej polovici 19. storočia vynútila zmeny aj v doprave dreva. Kapacita i kvalita dopravy dreva tradičným spôsobom – splavovaním – nestačila zabezpečovať potreby rastúceho priemyslu krajiny. Bolo treba zabezpečiť kvalitnú a plynulú dopravu dreva počas celého roka. Dlhé a tiahle lesnaté doliny Karpatského oblúka predstavovali ideálny terén na výstavbu v tom čase jediného skutočne efektívneho a kapacitného dopravného systému – lesnej železnice. Boli to vlastne zmenšené podoby klasických železníc. Rozchod bol užší, kvôli lepšej prispôbitosti terénu a nižším stavebným nákladom – najčastejšie 760 mm, výnimočne aj 600 mm. Klasické lesné železnice predstavovali výraznú kapitolu histórie železničnej dopravy na Slovensku. Ich celková dĺžka v dobe najväčšieho rozmachu, t.j. v prvej polovici 20. storočia, dosiahla takmer 1 200 km, čo bolo vyše 10% celkovej dĺžky železníc na Slovensku. V tom období vzniklo na území dnešného Slovenska asi 40 lesných železníc rôznych kategórií. Celkový počet, počas obdobia ich jestvovania bol 102. Hlavnou úlohou bol odvoz dreva z lesných porastov na lesné sklady, pily, drevospracujúce závody alebo miesta

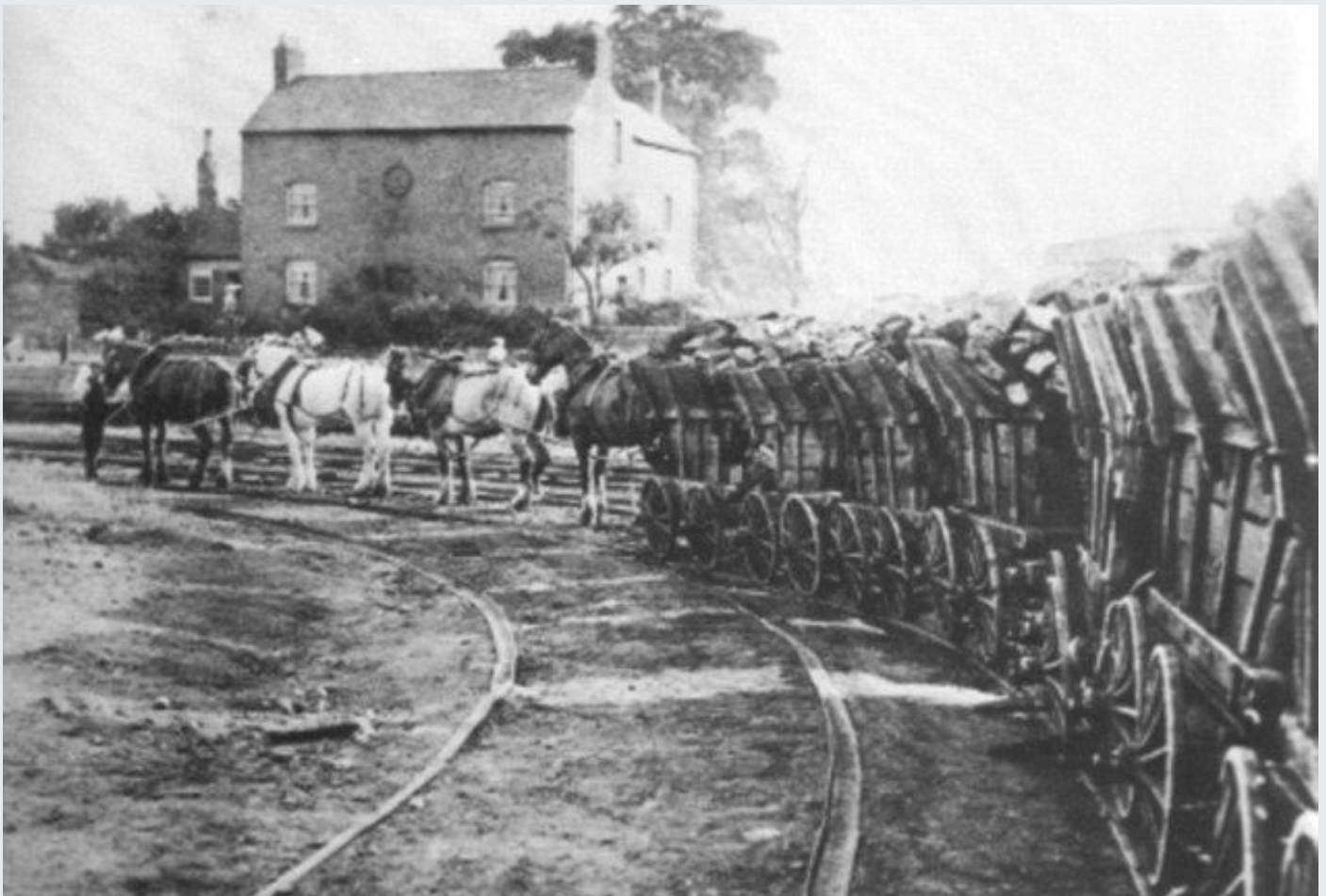
vývozu – spravidla stanice normálne rozchodných železníc, z ktorých bolo drevo odvezené na ďalšie spracovanie. Tento spôsob dopravy predstavoval na prelome 19. a 20. storočia veľký technický pokrok. Na Slovensku fungovali niektoré lesné železnice ešte v druhej polovici 20. storočia.

Prvými lesnými železničkami boli len jednoduché „drevenky“, s drevenými trámami pozdĺžne uloženými na kratších priečných podvaloch. Po tejto „drevenej ceste“ bolo možné oveľa ľahšie prepraviť väčšie náklady dreva z lesa než klasickým konským povozom. Výstavba i údržba bola jednoduchá, stavebný materiál sa nachádzal priamo na mieste stavby. Prvé lesné železnice sa stavali iba pre animálny pohon. Stačilo prázdne vozne vyťahovať koňom alebo iným ťažným zvieratom do lesa a po naložení ich spustiť samospádom do údolia. Jediné zložitejšie technické zariadenie na vozňoch tvorila ručná brzda, ktorou sa regulovala rýchlosť jazdy. Jedna z prvých lesných železníc bola, vyprojektovaná v rokoch 1841-1842 v blízkosti Polomky. Trať bola používaná hlavne v mesiacoch bez snehovej pokrývky. Prázdne vozne vyťahovali dva za sebou zapriahnuté kone, naložené vagóny boli potom spúšťané

samospádom. Ďalšia predchodkyňa lesných železníc sa nachádzala v doline Kohútová na Orave, postavená v roku 1867. Drevenka vybudovaná na území panstva Coburg v Jelšave sa využívala 11 rokov (1842 - 1853). Bola dlhá 3,7 km s rozchodom 1 580 mm, vzdialenosťou podvalov 1 m a hmotnosťou naloženého vozňa 5,5 tony. Na podvaloch boli drevenými klincami pripevnené kmene, ktoré slúžili ako koľajnice. Kone sa dali zapriahnuť na oboch koncoch vozňov, aby sa vozeň nemusel otáčať.

Spôsob gravitačného spúšťania naložených vozňov sa často používal aj na lesných železničiach s rušňovou trakciou. Ráno rušeň rozviezol vozne na jednotlivé nákladiská v odbočkách z hlavnej trate a po ukončení nakładky ich lesní robotníci samospádom spúšťali na dohodnuté uzly k hlavnej trati. Odtiaľ ich potom popoludní zväzal opäť rušeň. Väčšina „koniek“ bola neskoršie prestavaná na rušňovú trakciu. Vystriedali ich parné, dieselové lokomotívy a dreziny. Pri niektorých sa využívala ako hnacia sila aj elektrická energia, napr. Ľubochnianska lesná železnica.

Milan Longauer

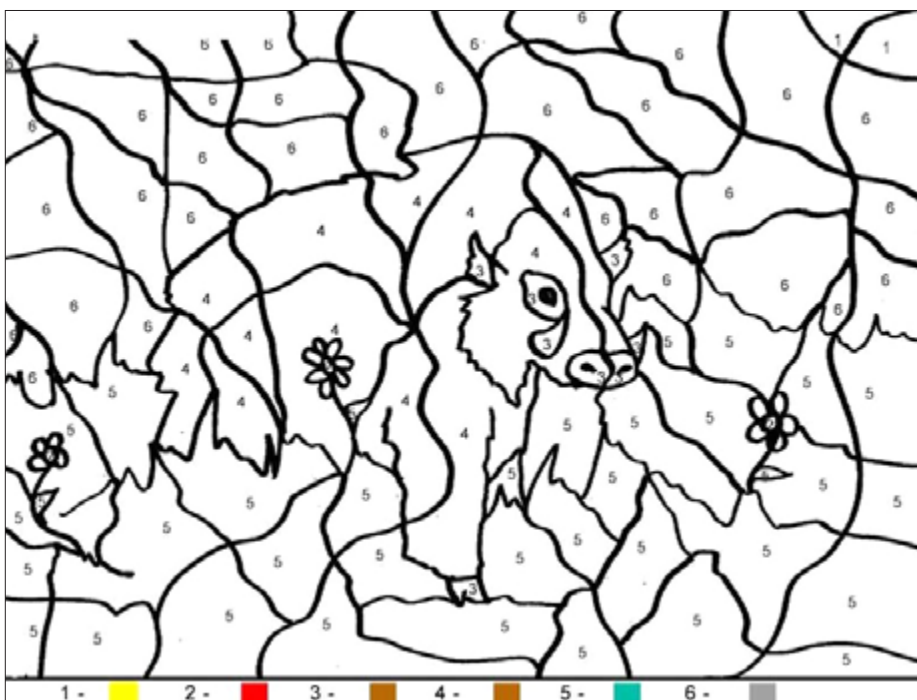
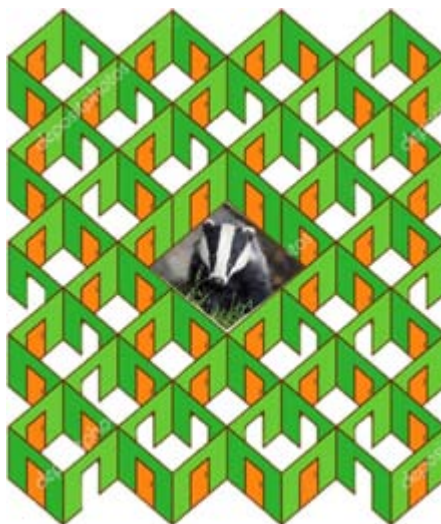
Konská lesná železnica

Milí kamaráti,

pred mojím zimným spánkom som pre vás pripravil viacero zaujímavých hier. Dúfam však, že kým budem spať, budete viac času tráviť vonku v prírode a obdivovať zasneženú lesnú krajinu. Viem, že aj náš horár Jožo bude pred Vianocami v lese, lebo už na jeseň mi ukazoval, z ktorých stromčekov budú tie vianočné. Tak dúfam, že sa vám všetkým bude vôňa nášho lesa doma páčiť. V jednej hre som sa ukryl za desiatky dvier, tak ak chcete, môžete ma nájsť ☺. A do druhej hry som zase zamaskoval môjho lesného kamaráta; stačí vybrať farbičky a už len krôčik stačí na jeho objavenie.

Krásnu bielu, zasneženú zimu, veselé Vianoce a veľa zážitkov želá

Jazvec Mišo

UVERÍTE?

Medveď Solomon zachraňuje zabehnuté psy

Slovenské zákony zakazujú voľný pohyb psov po lesoch a pre poľovníkov je takýto pes škodnou zverou a hrozí mu zastrelenie. Tento osud by zrejme stretol aj vlčiaka Tara, ktorý sa stratil v októbri na rodinnom výlete vo Veľkej Fatre. Aké muselo byť prekvapenie majiteľa, keď sa Taro zjavil po dvoch týždňoch na dvore rodinného domu aj so svojím sprievodcom, medveďom Solomonom. Zvieratá museli na svojej spoločnej ceste prejsť viac ako 120 kilometrov.

Odborníkov z oboru psychológie zvierat tento nezvyčajný tandem neprekvapil. Solomon bol totiž súčasťou výskumu sociálnych zručností zvierat a ako stratené medveďa ho vychovala práve suka vlčiaka. Na časy svojej mladosti si zrejme spomenul a stratenému Tarovi poskytol na ceste domov ochranu a spoločnosť.

Rubriku pripravuje Ferko Tárjako

RECEPTÁR

Rizoto z lesných húb na bielom víne

Príprava: 20 min, **úprava:** 30 min, **porcie:** 4

Základné suroviny: 500 g zmes lesných húb, 800 ml zeleninový vývar, 2 ks cibuľa, 4 PL olivový olej, 1 ks bobkový list, 1 strúčik cesnak, 350 g ryža na rizoto (arborio, carnaroli), 150 ml suché biele víno, 2PL nasekaná hladkolistá petržlenová vňať, štipka hubové korenie, podľa chuti soľ, mleté čierne korenie, citrónová šťava

Postup:

Huby očistíme a podľa potreby nakrájame na menšie kúsky. Vývar ohrejeme. Cibuľu najemno nasekáme a speníme na 1 PL horúceho olivového oleja. Pridáme bobkový list a hubové korenie. Zamiešame prelisovaný cesnak. Vsypané ryžu a necháme zosklovatieť.

Následne zalejeme vínom a necháme zvariť. Pridáme asi 200 ml horúceho vývaru, osolíme a okoreníme. Varíme asi 20 minút na miernom ohni, pričom postupne zalievame aj zvyškom vývaru. Často miešame.

Huby opečieme na zvyšnom oleji dozlatista, dochutíme soľou a korením a zamiešame do rizota. Opäť podľa potreby dochutíme soľou, korením a citrónovou šťavou. Podávame posypané petržlenovou vňaťou.

Dobrá chuť!

Január

- 1 **P** Nový rok
Deň vzniku SR
Svetový deň mieru
- 2 **U** Alexandra, Karina, Karin
- 3 **S** Daniela, Radmila
1. monitorovacia správa SK-HU FOREST SCOOOLS
- 4 **Š** Drahoslav
Svetový Braillov deň
- 5 **P** Andrea, Artúr
- 6 **S** Antónia
Traja králi
- 7 **N** Bohuslav, Atila
- 8 **P** Severín
- 9 **U** Alex, Alexej, Alexia
- 10 **S** Dáša, Dalimil
- 11 **Š** Malvína
- 12 **P** Ernest, Ernestína, Erna
- 13 **S** Rastislav, Rastislava
Národní výstava psů – Veľtrhy Brno
Burza starožitností a gazdovské trhy – EXPO CENTER Trenčín
- 14 **N** Radovan, Radovana
Národní výstava psů – Veľtrhy Brno
- 15 **P** Drahoslav
- 16 **U** Kristína
- 17 **S** Nataša, Antal
- 18 **Š** Bohdana
- 19 **P** Drahomír, Mário, Sára
- 20 **S** Dalibor, Sebastián
- 21 **N** Vincent, Vincenta
- 22 **P** Zora
- 23 **U** Miloš
- 24 **S** Timotej, Timotea
Deň komplimentov
2. monitorovacia správa SK-CZ Biodiverzita
- 25 **Š** Gejza
25. ročník výstavy POĽOVNÍCTVO A OD-DYCH – Incheba Bratislava
- 26 **P** Tamara
25. ročník výstavy POĽOVNÍCTVO A OD-DYCH – Incheba Bratislava
6. ročník výstavy Stredoeurópska výstava poštových holubov - EXPO CENTER Trenčín
- 27 **S** Bohuš
25. ročník výstavy POĽOVNÍCTVO A OD-DYCH – Incheba Bratislava
6. ročník výstavy Stredoeurópska výstava poštových holubov - EXPO CENTER Trenčín
- 28 **N** Alfonz, Alfonzia
Európsky deň ochrany údajov
25. ročník výstavy POĽOVNÍCTVO A OD-DYCH – Incheba Bratislava
- 29 **P** Gašpar, Pribina
- 30 **U** Ema, Emma, Jasna
1. Monitorovacia správa SK-HU FORESTERS AND BEES
- 31 **S** Emil, Emilián, Emiliána

Erby
s nádychom
lesaErb obce Bodovce
(okres Sabinov)Erb obce Hubšovce
(okres Sabinov)Erb obce Jakovany
(okres Sabinov)Erb obce Jakubovany
(okres Sabinov)Erb obce Otrovany
(okres Sabinov)Erb obce Olšov
(okres Sabinov)Erb obce Červená Voda
(okres Sabinov)

December 2017

Životné jubileá

50 rokov

Milan Beňo, vedúci LO, LS Považská Bystrica – OZ Považská Bystrica

Anton Stopjak, technik, LS Mútne – OZ Námestovo

Ing. Peter Prandl, manipulant, ES Medzibrod – OZ Slovenská Ľupča

Pavol Lupták, vedúci LO, LS Predajná – OZ Slovenská Ľupča

60 rokov

Igor Drgonec, vedúci LO, LS Moravany – OZ Smolenice

Bc. Božena Haulíková, účtovník – OZ Levice

Štefan Farkaš, vedúci LO, LS Podhájska – OZ Levice

Anna Stračiaková, fakturant – OZ Liptovský Hrádok

Ing. Ján Sedmák, technik, LS Poltár – OZ Kriváň

Ing. Ivan Kováč, oblastný kontrolór – GR Banská Bystrica

Pracovné jubileá

30 rokov

Roman Homola, vedúci LO, LS Veľká Lúka – OZ Revúca

Iveta Chýriková, fakturant dreva – OZ Sobrance

35 rokov

Ing. Romana Kiššíková, referent správy LP a reprivatizácie – OZ Považská Bystrica

40 rokov

Anna Potanovičová, fakturant ostatných výrobkov, tovarov a služieb – OZ Prešov

Predčasný starobný dôchodok

Lubomír Tarana, vedúci LO, LS Čadca – OZ Čadca

Peter Koza, vedúci LO, LS Čadca – OZ Čadca

Ing. Jozef Zatlukal, vedúci Odboru projektov EÚ – GR Banská Bystrica

Starobný dôchodok

Jozef Pastorok, vedúci LO, LS Skýcov – OZ Topoľčianky

Ing. Romana Kiššíková, referent správy LP a reprivatizácie – OZ Považská Bystrica

Anna Stračiaková, fakturant – OZ Liptovský Hrádok

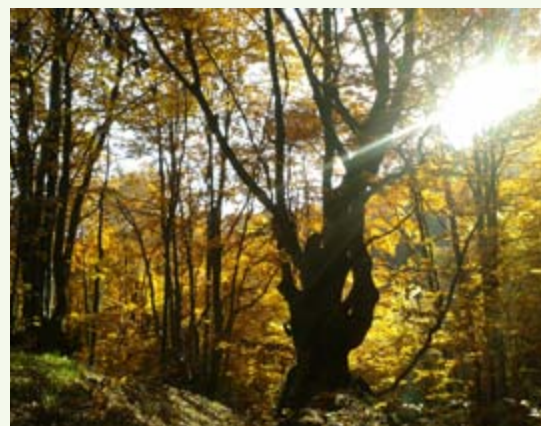
Miroslav Chovan, vedúci LO, LS Malužiná – OZ Liptovský Hrádok

Ing. Petr Lukš, vedúci LS, LS Dobroč – OZ Čierny Balog

Ing. Jozef Lupták, referent MTZ a nákupu, BTS a TPO, CO a KR – OZ Kriváň

Ján Fabrici, vedúci LO, LS Smolník – OZ Košice

Jana Lásková

Na drevených strunách

Svoju tvorbu necháva plynúť na strunách hudobných nástrojov. Pomocou nich vyjadruje nielen samotnú akciu, dej, ale aj rozpoloženie ľudí, a mnohokrát poukazuje na stav spoločnosti a javy, pri ktorých opíše by ste hudobný nástroj na sto percent nepoužili.

„Nemám žiaden formálny tréning, čo je pre niektorých ľudí sklamaním, pretože to znamená, že nespadá do žiadnej kategórie umelcov. Ale s mojimi základmi inžinierstva, stavebníctva a dizajnu, môžem dať svoje nápady do výkresov, ktorým klienti ľahšie porozumejú,“ v skratke opisuje seba a svoju tvorbu sochár Philippe Guillerm. Rád vytvára veci, ktoré súvisia s tým, čo sa okolo neho deje. „Philippov deň je ako hurikán,“ tvrdí jeho manželka Jacqueline. „Začína skoro a celý svoj deň trávi navrhovaním, skicovaním a modelovaním samotnej sochy.“

Guillerm, ako sám tvrdí, sa k umeniu dostal po ukončení štúdia, kedy začal kresliť a plachtiť. Jeho sólové dobrodružstvá ho previedli pozdĺž pobrežia Európy, do Stredomorja, neskôr do Atlantiku, a potom sa jeho plavby rozšírili takmer na celý svet. Počas ciest „objavil“ svoju profiláciu v umení, nachádzal

množstvo vyplaveného dreva, ktoré využíval pri tvorbe, a v neposlednom rade spoznal svoju manželku.

Jeho hudbou inšpirované sochy sú často náladové ako prehýbané strunové nástroje. Jeho diela inšpirujú sny, ilúzie a pozývajú diváka, aby sa zastavil a zamyslel nad hudbou v ľudskej prirodzenosti. Philippove práce boli vystavované v galériách v Európe, Južnej Amerike, v Tichomorí, Francúzsku, Kanade a Spojených štátoch. -as-

